

Ozbrojené síly zemí Visegrádské skupiny

Bc. Michael Bartoš

Diplomová práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

Ústav elektroniky a měření

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Michael Bartoš
Osobní číslo: A18626
Studijní program: N3902 Inženýrská informatika
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Ozbrojené síly zemí Visegrádské skupiny
Téma práce anglicky: The Armed Forces of the Visegrad Group Countries

Zásady pro vypracování

1. Pojednejte o právním vymezení ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny.
2. Popište struktury ozbrojených sil.
3. Analyzujte techniku a výzbroj ozbrojených sil.
4. Provedte komparaci ozbrojených sil jednotlivých zemí.
5. Zpracujte scénář možného vývoje ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny.

Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025. Praha: Ministerstvo obrany, 2016. 51 s.
2. The Defence Concept of the Republic of Poland. Warszawa: Ministry of National Defence, 2017. 72 p.
3. Hungary's National Military Strategy. Budapešť: Ministry of Defence, 2012. 25 p.
4. SIPRI Yearbook 2019. Armaments, Disarmament and International Security. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2019. ISBN: 9780198839996. 704 p.
5. Biela kniha o obrane Slovenskej republiky. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, 2016. 118 s. ISBN 978-80-89261-65-9.
6. VALOUCH, Jan, HROMADA, Martin. Bezpečnostní futurologie. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 146 s. ISBN 978-80-7454-621-1.
7. Framework for Future Alliance Operations. USA: NATO, Allied Command Transformation, 2015. 80 p.
8. VALOUCH, Jan. Vyzbrojování ozbrojených sil vybraných evropských zemí- vývoj a perspektivy. Vojské rozhledy, 2004, č. 3. s 66- 78. ISSN 1210- 3292.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Valouch, Ph.D.**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce: **15. ledna 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **17. května 2021**

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Milan Navrátil, Ph.D. v.r.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

Jméno, příjmení: Michael Bartoš

Název diplomové práce: Ozbrojené síly Visegrádské skupiny

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. v případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

.....Michael Bartoš, v. r.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny. Úvodní část práce pojednává o právním vymezení ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny. Tyto informace jsou doplněny popisem struktury ozbrojených sil a analýzou jejich techniky a výzbroje. Stěžejní výstup práce představuje komparace ozbrojených sil a zpracování scénáře možného vývoje ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny.

Klíčová slova: Visegrádská skupina, V4, ozbrojený síly, výzbroj, vojenská technika

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of the armed forces of the Visegrad Group countries. The introductory part of the thesis deals with the legal definition of the armed forces of the Visegrad Group countries. This information is supplemented by a description of the structure of armed forces and an analysis of their equipment and armaments. The main output of the work is a comparison of the armed forces and the elaboration of a scenario of possible development of the armed forces of the Visegrad Group countries.

Keywords: Visegrad Group, V4, armed forces, armoury, military equipment

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PRÁVNÍ VYMEZENÍ OZBROJENÝCH SIL	12
1.1 PRÁVNÍ PŘEDPISY	12
1.1.1 Právní předpisy ČR	12
1.1.2 Právní předpisy SR.....	15
1.1.3 Právní předpisy Polska.....	16
1.1.4 Právní předpisy Maďarska	17
1.2 STRATEGICKÉ A KONCEPČNÍ DOKUMENTY	19
1.2.1 Strategické a koncepční dokumenty ČR	20
1.2.2 Strategické a koncepční dokumenty SR.....	24
1.2.3 Strategické a koncepční dokumenty Polska.....	26
1.2.4 Strategické a koncepční dokumenty Maďarska	28
2 STRUKTURY OZBROJENÝCH SIL JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ V4	30
2.1 SLOŽENÍ OZBROJENÝCH SIL ČR.....	30
2.1.1 Velitelství	32
2.1.2 Pozemní síly	34
2.1.3 Vzdušné síly (VzS)	37
2.1.4 Speciální síly	39
2.1.5 Další subjekty AČR.....	39
2.1.6 Aktivní zálohy	40
2.2 SLOŽENÍ OZBROJENÝCH SIL SLOVENSKA	40
2.2.1 Velitelství	41
2.2.2 Pozemní síly	42
2.2.3 Vzdušné síly	44
2.2.4 Síly pro speciální operace	46
2.3 SLOŽENÍ OZBROJENÝCH SIL POLSKA	47
2.3.1 Velitelství (Dowodztwo).....	47
2.3.2 Pozemní síly (Wojska Landowe RP)	47
2.3.3 Vzdušné síly (Sily Powietrzne RP).....	47
2.3.4 Speciální síly (Wojska Specjalne RP).....	48
2.3.5 Vojenské námořnictvo (Marynarka Wojenna RP).....	49
2.3.6 Síly územní/teritoriální obrany	50
2.4 SLOŽENÍ OZBROJENÝCH SIL MAĎARSKA	50
2.4.1 Velitelství	51
2.4.2 Pozemní síly	52
2.4.3 Vzdušné síly	52
3 TECHNIKA A VÝZBROJ JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ V4	55
II PRAKTICKÁ ČÁST	66
4 KOMPARACE OZBROJENÝCH SIL	67

4.1	TECHNIKA A VÝZBROJ	67
4.2	POČTY VOJÁKŮ.....	68
4.3	AKTUÁLNÍ MODERNIZAČNÍ PROJEKTY	68
4.4	FINANCOVÁNÍ	69
4.5	POROVNÁNÍ POMOCÍ INDEXU SÍLY	72
5	SCÉNÁŘ MOŽNÉHO VÝVOJE OZBROJENÝCH SIL ZEMÍ V4.....	74
5.1	SCÉNÁŘ PRVNÍ „VYTVOŘENÍ SPOLEČNÉ EVROPSKÉ ARMÁDY“	75
5.2	SCÉNÁŘ DRUHÝ „SPECIALIZACE JEDNOTLIVÝCH ARMÁD STÁTŮ V4“	76
5.3	SCÉNÁŘ TŘETÍ „ZAVEDENÍ AUTOMATICKÝCH SYSTÉMU DO OS“	77
	ZÁVĚR	82
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	83
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	92
	SEZNAM OBRÁZKŮ	94
	SEZNAM TABULEK.....	96
	SEZNAM PŘÍLOH.....	97

ÚVOD

Tato diplomová práce se zabývá problematikou vývoje a současného stavu ozbrojených sil zemí Visegrádské skupiny. v úvodní části je pojednáno o právním vymezení a rozdílech mezi legislativou ozbrojených sil (dále jen OS) jednotlivých členů Visegrádské skupiny. Dále je analyzován současný stav OS z pohledu struktur, osob, techniky a výzbroje. Také je zde pojednáno o zapojení OS jednotlivých členů do zahraničních misí. Stěžejní výstup práce představuje komparace uvedených ozbrojených sil a vlastní scénář možného vývoje v řešené oblasti.

„Bezpečnostní prostředí prochází dynamickými změnami. Předvídatelnost jeho vývoje se snižuje. Dochází k výraznému zkrácení varovací doby. Pravděpodobnost přímého ohrožení území České republiky masivním ozbrojeným útokem je sice stále nízká, nicméně přímé ohrožení území některých členských zemí NATO a EU nelze zcela vyloučit. Ozbrojené konflikty se přenášejí na evropské teritorium, proto narůstá význam naplňování čl. 3 Washingtonské smlouvy. Ukazuje se, že délka rozhodovacích procesů, následná generace sil a jejich teritoriální přeskupení může vést k nutnosti vedení obrany země samostatně po dobu i několika měsíců. Proto bude AČR budována jako vyvážená, budou tedy rovnoměrně rozvíjeny schopnosti všech jejich druhů vojsk.“ [1]

Sdružování do aliancí, skupin nebo spolku je v dnešní době jednou z racionálních cest pro udržení míru, redukci hrozeb a nákladů na zabezpečení obrany. Významná je i možnost zvýšení možnosti prosazení vlastních zájmů pro malé státy sdružené do skupiny. Vytvoření V4 bylo logickým vyústěním vývoje ve středoevropském regionu po rozpadu východního bloku s přesahem do celé Evropy a potažmo i světa. Jednotlivé státy Varšavské smlouvy, které se octly najednou osamoceny, a byly nuceny přistoupit k vzájemnému jednání. V4 se postupně vypracovala v nejvýznamnější středoevropské sdružení přesahující hranice členských států V4. Význam V4 je nezanedbatelný i při jednání v rámci EU nebo NATO.

Název „Visegrádská trojka“ se začal neoficiálně používat v severomaďarském městě Visegrád dne 15. února 1991, v rámci setkání hlavních představitelů třech zakladatelských států (ČSFR, Maďarska a Polska). Takzvaná V4 vzniká rozdělením ČSFR v roce 1993 a přistoupením nově vzniklého státu tedy Slovenské republiky (SR).

„Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému. AČR jako základ ozbrojených sil České republiky (OS ČR) je jedním z hlavních prvků zajištění bezpečnosti

České republiky a jejím základním úkolem je připravovat se k obraně České republiky a plnit úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení. “[2]

Předkládaná diplomová práce si tak klade za cíl vytvořit ucelený materiál v oblasti možného budoucího vývoje ozbrojených sil Visegrádské skupiny vhodný k podpoře při rozhodování zainteresovaných subjektů podílejících se na tvorbě politik a koncepčních materiálů.

Může se jednat např. o oblasti:

- vyzbrojování,
- struktur ozbrojených sil,
- schopností ozbrojených sil,
- nasazení ozbrojených sil v zahraničních misích,
- velení a řízení,
- budování společných jednotek,
- mezinárodní vojenské podpory,
- zpravodajské spolupráce,
- mezinárodní výzkum v oblasti vojenství.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ VYMEZENÍ OZBROJENÝCH SIL

Ozbrojené síly (OS) jsou základním prvkem obrany státu proti vnějšímu napadení. Již v současnosti je patrné, že vývoj obranných technologií a zbrojního průmyslu klade extrémní nároky na rozpočty jednotlivých států. Tato zátěž by mohla v budoucnosti vést u menších a středních států až k neschopnosti udržet plnohodnotné OS, nebo konkurence schopné OS. Existuje několik možností, jak tuto situaci řešit. Extrémními přístupy je zrušení OS nebo jejich větší části, či neopodstatněné zvyšování rozpočtu kapitoly ministerstva obrany nad hranici desítek procent z HDP. Realistickými přístupy je začlenění se do obranných aliancí a projektů obranného výzkumu v rámci koaličních sil a mezinárodní spolupráce.

Česká republika v současnosti není schopna ekonomicky zajistit plné nároky moderních samostatných ozbrojených sil. To je také jeden z důvodů, proč je součástí mezinárodních uskupení, jako je NATO, EU apod. Díky členství v aliancích, šetří jednotlivé státy nemalé finanční prostředky, a i přesto jsou jejich OS celkově efektivnější a silnější.

Legislativa jednotlivých států V4 v rámci obrany a ozbrojených sil se dá rozdělit na právní předpisy (tedy zákony, nařízení vlády, vyhlášky) a na strategické a koncepční dokumenty. U všech států V4 je patrný vliv legislativy a strategických dokumentů EU a strategických dokumentů NATO, na něž navazuje legislativa jednotlivých států a dále ji rozvíjí.

1.1 Právní předpisy

Základním pramenem práva všech států v rámci V4 je Ústava, ze které vycházejí základní povinnosti hlavních představitelů jednotlivých států k obraně samostatnosti a svrchovanosti jednotlivých států. Ústavy jednotlivých států jsou dále rozpracovány v zákonech a politicko-vojenských dokumentech.

1.1.1 Právní předpisy ČR

České právo se dá zařadit do tzv. kontinentálního právního systému. Dělí se na ústavu, ústavní zákony, zákony a vyhlášky a nařízení. Základním pramenem českého práva je Ústava, ze které vycházejí základní povinnosti hlavních představitelů státu k obraně samostatnosti a svrchovanosti ČR.

Za základní právní normy podmiňující vznik strategických dokumentů považují tyto zákony:

- **č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR;**

- č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky;
- č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání;
- č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR v působnosti do všech ministerstev, který formuluje bezpečnostní zájmy a principy zajištění obrany ČR;
- č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky v rámci řízení AČR;
- č. 585/2004 Sb. branný zákon;
- č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze;
- č. 139/2017 Sb. o plánování obrany státu.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR.

V rámci základních ustanovení tohoto zákona jsou vydefinovány základní povinnosti státu jako zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana demokratických základů a životů, zdraví a majetkových hodnot. Pokud dojde k ohrožení výše jmenovaného anebo je-li třeba, plnit mezinárodní závazky o společné obraně, stanovuje tento zákon způsob a povinnosti představitelů ČR a podmínky pro vyhlášení bezpečnostních stavů. Také je zde stanoveno, že fyzicky zajišťují bezpečnost ČR ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Dále je zde uvedeno, že ozbrojené síly jsou doplňovány na základě branné povinnosti, ta jakož i její rozsah i úkoly OS jejich organizace, příprava právní poměry jejich příslušníků stanoví příslušné zákony. [3]

Zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky v rámci řízení AČR. Jde o hlavní zákon upravující začlenění OS ČR, způsob jejich řízení, vybavení i použití zbraně příslušníky OS ČR a náhradu vzniklých škod souvisejících s činností OS ČR. [4]

Zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Tento zákon upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání.

Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR v působnosti do všech ministerstev. Tento zákon formuluje bezpečnostní zájmy a principy zajištění obrany ČR pro všechny státní, obecní, právnické a fyzické subjekty.

Zákon č. 585/2004 Sb. Branný zákon. Dále jsou zde uvedeny přestupky jednotlivých subjektů a možné sankce a také podmínky pro vstup občanů ČR do OS jiného státu.

Zákon č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze. Tento zákon upravuje právní postavení vojáka v záloze, průběh vojenské činné služby, na kterou byl voják v záloze povolán, jeho nároky související s výkonem vojenské činné služby, podmínky pro zařazení a vyřazení z aktivní zálohy a podmínky finanční podpory zaměstnavatele vojáka v záloze zařazeného do aktivní zálohy. [5]

Nařízení vlády č. 139/2017 Sb. o plánování obrany státu. Toto nařízení určuje, jaké dokumenty je potřeba vypracovat k přípravě, řízení a organizaci zajišťování obrany ČR, plnění mezinárodních závazků, plnění mezinárodních závazků ve prospěch míru a pro účast OS na mírových operacích. [6]

Zákon č. 300/2013 Sb. o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii). Tento zákon vymezuje rozsah plnění úkolů vojenské policie (VP) na území ČR i mimo něj. Stanovuje VP úkoly ochrany Ministerstva obrany (MO), ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž je příslušné hospodařit ministerstvo. Také stanovuje, že VP je součástí MO. [7]

Zákon č. 310/1999 Sb. o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky. Tento zákon stanoví právní poměry a podmínky pro pobyt ozbrojených sil jiných států na území České republiky.

Zákon č. 170/2002 Sb. o válečných veteránech. *„Maje na zřeteli morální ocenění mužů a žen, kteří s nasazením vlastních životů bojovali za vlast, bránili hodnoty svobody a demokracie a veden přáním připomenout ideály vlastenectví, cti a statečnosti všem občanům“* [8]

Tento zákon komplexně upravuje oblast válečných veteránů od vydání osvědčení válečného veterána po jmenování válečných veteránů do vyšších vojenských hodností. [8]

Zákon č. 289/2005 Sb. o Vojenském zpravodajství. Tento zákon zřizuje Vojenské zpravodajství (VZ) jako jednotnou ozbrojenou zpravodajskou službu ČR. v tomto zákoně jsou také stanoveny odlišnosti výkonu služby vojáků z povolání (VZP) sloužících u VZ.

Zákon č. 214/2004 Sb. o zřízení Univerzity obrany. Tímto zákonem se zřizuje vojenská vysoká škola s názvem Univerzita obrany se sídlem v Brně. Univerzita obrany se skládá ze tří fakult (dvě jsou v Brně a jedna je v Hradci Králové).

1.1.2 Právní předpisy SR

Právní systém SR stejně jako právní systém ČR lze zahrnout do tzv. kontinentálního právního systému. Také u slovenského práva je tedy základním pramenem Ústava, ze které vycházejí základní povinnosti hlavních představitelů státu k obraně samostatnosti a svrchovanosti SR.

Za základní právní normy podmiňující vznik strategických dokumentů považují tyto zákony a vyhlášku:

- **č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenské republiky;**
- **č. 575/2001 Z. z. o organizaci činnosti vlády a organizaci ústřední státní správy;**
- **č. 319/2002 Z. z. o obraně Slovenské republiky;**
- **č. 281/2015 Z. z. o státní službě profesionálních vojáků;**
- **č. 124/1992 Sb. o Vojenské policii (VP) ve znění pozdějších předpisů;**
- **Vyhláška č. 443/2019 MO SR.**

Zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenské republiky ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje všechny potřebné náležitosti OS SR, včetně definice vojenské zbraně a vojenského zbraňového systému a jejich použití. Dále také řeší oblast mezinárodní spolupráce OS SR a jejich vyslání do zahraničí. Poslední změna proběhla v roce 2019 a to zákonem č. 477/2019 Z. z. [9]

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizaci činnosti vlády a organizaci ústřední státní správy. Tento zákon definuje povinnosti a složení vlády, jednotlivých ministerstev a dalších státních úřadů.

Zákon č. 319/2002 Z. z. o obraně Slovenské republiky. Tímto zákonem jsou upraveny vztahy v rámci obrany SR, také stanovuje úkoly státním institucím, obcím, právníkům a fyzickým osobám, k přípravě obrany státu. Poslední změna proběhla v roce 2019 a to zákonem č. 306/2019 Z. z. [10]

Zákon č. 281/2015 Z. z. o státní službě profesionálních vojáků a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje služební poměr profesionálních vojáků. Dále upravuje podmínky, za kterých pro profesionální vojáky platí

Zákoník práce. Poslední změna proběhla v roce 2020 a to zákony č. 377/2019 Z. z. a č. 126/2020 Z. z.

Zákon č. 124/1992 Sb. o Vojenské policii (VP) ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje rozsah úkolů VP, která je dle tohoto zákona chápána jako policejní služba. Mezi úkoly VP patří i úkoly ochrany MO SR, OS SR, vojenských objektů, prostorů, majetku a v prostorách a na místech vojenských operací či akcí. Dále je zde zakotveno, že příslušníkem vojenské policie může být pouze voják. Tento zákon byl naposledy změněn a doplněn zákony č. 62/2019 Z. z. a zákonem č. 98/2019 Z. z.

Vyhláška č. 443/2019 MO SR o požadovaných studijních odborech a učebních odborech středoškolského vzdělání, požadovaných studijních odborech vysokoškolského vzdělání na výkon funkce a o požadované odborné způsobilosti k výkonu některých odborných činností ve státní službě profesionálních vojáků.

1.1.3 Právní předpisy Polska

Polské právo zahrnuje tyto prameny - ústava, zákony, ratifikované mezinárodní smlouvy a vyhlášky. Ústava (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej) je v rámci polského práva považována za nevýznamnější pramen. v ústavě je popsán systém polského práva, soudní systém a místní úřady. Rovněž jsou zde upraveny politické svobody a práva. Polsko svou platnou ústavu přijalo v roce 1997 a od té doby prošla několika novelizacemi. [11]

Za základní právní normy podmiňující vznik strategických dokumentů považují tyto zákony:

- **o všeobecné povinnosti obrany RP** z roku 1967;
- **o stanném právu a o působnosti Nejvyššího velitele ozbrojených sil a zásad jeho podřízenosti ústavním orgánům** z roku 2002;
- **o nouzovém stavu** z roku 2002;
- **o řešení krizí** z roku 2007.

Zákon o všeobecné povinnosti obrany RP z roku 1967, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon rozvíjí možnosti posílení obrany Polské republiky v rámci všech úrovní společnosti a to jak pomocí přípravy obyvatelstva, záboru majetku v případě války. Také pomocí plnění dalších úkolů při plnění úkolů všeobecné povinnosti. Dle tohoto zákona je obrana Polska věcí všech občanů, podnikatelských subjektů, institucí, orgánů jak státní, tak

i místní správy v rozsahu stanoveném tímto zákonem. Nejvýznamnější změna proběhla v roce 2015 **zákonem, kterým se mění zákon o všeobecné povinnosti obrany RP** [12]

Zákon o stanném právu a o působnosti Nejvyššího velitele ozbrojených sil a zásad jeho podřízenosti ústavním orgánům z roku 2002, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje podmínky vyhlášení a ukončení stanného práva včetně pravidel fungování všech dotčených orgánů. v zákon je stanoven rozsah omezení lidských a občanských práv a svobod během vyhlášeného stanného práva. Jsou zde stanoveny pravomoci Nejvyššího vojenského velitele ozbrojených sil a jeho podřízenosti ústavním orgánům Polské republiky.

Zákon o nouzovém stavu z roku 2002, ve znění pozdějších předpisů. v tomto zákoně jsou definovány postupy pro vyhlášení stavu nouze. Také zde najdeme zásady fungování orgánů veřejné moci a rozsah jejich působnosti. Jsou zde také vydefinovány omezení lidských práv a svobod a kým mohou být omezeny v období nouzového stavu. Jsou zde taky uvedeny sankce a možné tresty.

Zákon o řešení krizí z roku 2007, ve znění pozdějších předpisů. v tomto zákoně jsou stanoveny orgány pro řešení krizí, jejich úkoly a zásady fungování. Je zde také stanoveno, že krizové řízení je činnost orgánů veřejné správy a to jako prvku řízení národní bezpečnosti.

Zákon, kterým se mění zákon o úřadu ministra národní obrany a některé další zákony z roku 2013, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o zákon, ve kterém jsou stanoveny povinnosti vedoucích představitelů ministerstva a vrcholových představitelů polské armády, a to v rámci velení armády a ministerstva obrany.

1.1.4 Právní předpisy Maďarska

Hlavní právní předpis Maďarska je „**Základní zákon o Maďarsku** - Magyarország Alaptörvénye“ vydaný v roce 2011 ve znění pozdějších úprav. v tomto základním zákoně je definováno základní krédo maďarského národa, práva a povinnosti jeho obyvatel, je zde definován maďarský stát, jeho zřízení a jeho hlavní představitelé včetně jejich povinností, jsou zde definovány ozbrojené složky, soudy a další státní instituce. Dále jsou zde popsány hlavní symboly maďarského státu. v páté a poslední části jsou definovány krizové stavy maďarská.

Za základní právní normy podmiňující vznik strategických dokumentů považují tyto zákony:

- **Základní zákon o Maďarsku;**
- **Zákon 1995 CXXV;**

- **Zákon 2011 CXIII;**
- **Zákon 2011 XXXIV;**
- **Zákon 2021 VII.**

Zákon 1995 CXXV o národních bezpečnostních službách je zákon, který stanovuje organizaci a právní status vnitrostátních bezpečnostních služeb. Je zde uvedeno dělení na civilní a vojenskou bezpečnostní službu. Všechny složky bezpečnostních služeb jsou podřízeny Vládě a pod kontrolou parlamentu. Vedením jednotlivých složek jsou pověřeni ministři jednotlivých ministerstev. K hlavním úkolům bezpečnostních složek patří zpravodajská činnost orientovaná jak dovnitř, tak ven. Dále také stanovuje úkoly v oblasti národní bezpečnosti související s vojenským výzkumem v průmyslu, vývojem, výrobou a obchodem v obranných organizacích. Tento zákon také stanovuje postup v případě zpracování informací přesahujících pravomoci jednotlivé složek a způsob předávání informací.

Zákon 2011 CXIII o národní obraně a Maďarských ozbrojených silách a o opatřeních, která mohou být zavedena dle zvláštního právního řádu – Jedná se o komplexní zákon. Jsou v něm definovány základní pojmy, hlavní představitelé státu podílející se na vytváření a úkolování ozbrojených sil maďarská a hlavní vojenští funkcionáři, jsou zde uvedeny základní povinnosti hlavních funkcionářů. Dále je zde pojednáno o organizační struktuře armády z pohledu jejího vytváření a návazností. Také zde jsou uvedeny povinnosti vojáku, ve vztahu k vydávání a plnění rozkazů. V zákoně jsou zakotveny práva a povinnosti při použití zbraně. Dále jsou zde také přesně definovány podmínky použití leteckých zbraní při obraně Maďarského vzdušného prostoru i s přesným stanovením schvalovací autority a následného postupu. Velkým překvapením pro mne bylo zjištění, že tento zákon již počítá i vedením operací v kyberprostoru. Poslední část zákona stanovuje pravidla použití OS Maďarska při vyhlášení krizových stavů. Tento zákon také stanovuje, že *„údaje o organizační struktuře, provozu, vojenském technickém vybavení a materiálu a vojenském vybavení ozbrojených sil se nezveřejňují po dobu 30 let ode dne jejich vytvoření v zájmu národní obrany a národní bezpečnosti.“* [14]

Zákon 2011 XXXIV o registru zahraničních ozbrojených sil pobývajících na území Maďarské republiky za účelem služby, jakož i mezinárodních vojenských velitelství a jejich

personálu usazených na území Maďarské republiky a o některých ustanoveních týkajících se jejich právního postavení.

Zákon 2021 VII o vyhlášení maďarské spolupráce s vládou Evropské unie a Slovenské republiky v oblasti vojenského letectví.

Vyhláška 131/2003 o regulaci plnění úkolů přípravy obrany a mobilizace národního hospodářství.

Vyhláška č. 278/2011 o účelu, úkolech, postupu Národního akčního systému v souladu se systémem NATO pro řešení krizí, o povinnostech přispěvatelů. (XII. 20.)

1.2 Strategické a koncepční dokumenty

Svět je v procesu dynamických změn a jednotlivé státy jim musí přizpůsobit strukturu svých ozbrojených sil. Bezpečnostní prostředí a hrozby se vyvíjejí a mění a současně s tím se mění i technologie což následně vede ke změnám i v potřebách jednotlivých částí ozbrojených složek s vlivem na jejich strukturu.

Za určení struktury a zaměření armád jednotlivých států odpovídají jednotlivé vlády a ministerstva obrany jednotlivých zemí. Využívají k tomu zákony a vojensko-politické dokumenty.

Všechny státy V4 navazují svými strategickými dokumenty na strategické dokumenty NATO, tyto dále rozvíjejí a rozpracovávají do koncepčních dokumentů. Členství v NATO, EU i V4 posiluje pocit vlastního bezpečí u všech států V4. Všichni členové jsou si vědomi, že společný postup jim zlepšuje pozici pro uplatnění vlastních a společných zájmů. Ve strategických dokumentech je viditelný růst významu spolupráce na regionální úrovni pro všechny státy V4. Po událostech posledních let je vidět u všech států zvyšování výdajů na obranu, zvyšování počtu příslušníků OS a také všechny státy začali s modernizačními programy a se společným přezbrojováním.

Všechny státy podporují přípravu občanů k obraně a postupně navyšují počty příslušníků záložních jednotek (u nás aktivních záloh, v Polsku vojsk územní obrany).

Ze studia strategických dokumentů také vyplývá uvědomění všech států V4 posilování hrozeb nestátních aktérů a hybridních konfliktů. Taky je z nich patrné že si státy V4 uvědomují možné přiblížení hrozeb díky situaci ve východní nebo jihovýchodní Evropě.

Státy V4 nalézají vzájemnou shodu v přijetí teroristických hrozeb, všechny státy tuto hrozbu hodnotí pouze jako potencionální ohrožení.

Naopak v otázce migrace se vyhraňuje Polsko, které vnímá tuto hrozbu jen jako velmi umírněnou.

1.2.1 Strategické a koncepční dokumenty ČR

V devadesátých letech minulého století chyběla v rámci AČR dlouhodobá jednotná koncepce rozvoje a dalšího směřování. Následky tohoto divokého období jsou patrné do dnes.

Zajištění obrany ČR je definováno v několika koncepčních dokumentech, hlavním dokumentem představujícím rámec tvorby zahraniční, bezpečnostní i obranné politiky je **Bezpečnostní strategie ČR** z roku 2015. Zároveň stanovuje, oblasti hlavních zájmů ČR, kterými jsou ekonomický a sociální rozvoj. Předpoklad pro jejich naplnění dnes i v budoucnosti je spatřován v zajištění bezpečnosti obyvatelstva, a to zajištěním obrany státu, fungujících spojeneckých vazeb – což vede k zajištění suverenity. [15]

„Bezpečnostní strategie ČR navazuje ve svých východiscích a ve vymezení bezpečnostních zájmů na Bezpečnostní strategii ČR z roku 2003 a aktualizuje Bezpečnostní strategii ČR z roku 2011. Zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru. Jejím cílem je zajistit systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR, přispět k efektivnímu využívání jednotlivých multilaterálních, bilaterálních i národních nástrojů a poskytnout vodítko pro odpovídající alokaci zdrojů pro účely bezpečnostní a obranné politiky.“ [15] [16].

Konstatuje, že i nadále zůstává riziko přímého vojenského napadení našeho území nízké.“

Hlavní význam Bezpečnostní strategii ČR z roku 2015 z pohledu obranné politiky lze spatřovat ve stanovení dlouhodobých cílů v zajištění schopností potřebných k zajištění obrany svého území a kolektivní obrany a bezpečnosti spojenců. Vzhledem k charakteru bezpečnostního prostředí nekončí obrana a ochrana občanů a území státu na hranicích ČR. Bezpečnostní zájmy ČR je často nezbytné chránit i daleko za hranicemi spojeneckých států. Z těchto příčin je bezpečnostní politika státu založena na proaktivním přístupu, usilujícím o včasnou detekci hrozeb, jejich kvalitní analýzu a přijímání aktivních opatření. [16]

- Koncepce výstavby AČR 2030;
- Koncepce operační přípravy státního území ČR 2017-2020;
- Plán operační přípravy státního území ČR na léta 2017 až 2020;

- Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019 – 2024;
- Koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR 2013;
- Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil 2013;
- Dlouhodobá vize resortu MO 2008-2028;
- Plán obrany ČR 2011;
- Koncepce obranného aplikovaného výzkumu a vývoje a vývoje na období 2016 až 2022;
- Doktrína Armády České republiky (DAČR);
- Dlouhodobý výhled pro obranu 2035;
- Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025.

Koncepce výstavby AČR 2030 (2019) vychází ze zákonů, vojenských dokumentů a mezinárodních dohod. Rozvíjí závazky a doporučení vojenský a bezpečnostních dokumentů NATO, EU a cílů výstavby schopností OS ČR, přijatých v rámci obranného plánování. [2]

Koncepce operační přípravy státního území ČR 2017-2020 představuje souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva. Cílem Koncepce je upravit a rozvinout stávající způsob zabezpečení jednotlivých opatření OPSÚ jako součást řízení a organizace obrany státu, za kterou nese odpovědnost Vláda ČR.

Plán operační přípravy státního území ČR na léta 2017 až 2020 vycházející z Koncepce operační přípravy státního území ČR 2017-2020. a dále jej rozvíjí.

Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019 – 2024 je jednou z částí strategických a koncepčních dokumentů z oblasti bezpečnosti a obrany státu. Tyto dokumenty společně definují podmínky pro realizaci opatření k zajištění obrany České republiky. Vychází ze zákona č. 222/1999 Sb. Koncepce obsahuje priority, směry dalšího vývoje a cílový stav systému přípravy občanů k obraně státu z hlediska celospolečenské potřeby ve všech jeho segmentech v období let 2019 až 2024. Hlavním cílem této koncepce je změnit přípravu současných i budoucích pedagogů základních a středních škol a tím navést zlepšení systému přípravy občanů k obraně státu při vzdělávání na základních a středních školách. Jako další cíl je v dokumentu stanoveno vytvoření systému dobrovolné přípravy občanů k obraně státu

v míru, a to mimo výkon branné povinnosti. Tohoto je možné dosáhnout i díky provedení potřebných legislativních změn. Koncepce také klade nemalý důraz na využívání informačních technologií a prostředků komunikace při vzdělávání. [17]

Koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR 2013. Koncepce mobilizace OS určuje, jakým způsobem provést mobilizaci ozbrojených sil České republiky. Jsou zde také nastíněny proces převedení ozbrojených sil ČR z mírové do válečné organizační struktury. [18]

Tato koncepce je provázána se zákonem č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, zákonem č. 585/2004 Sb., (branný zákon) a zákonem č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. [18]

Koncepce zavádí mimořádná opatření, která umožní vládě ČR i v mírovém stavu naplnit obranu našeho státu. Jedním z nástrojů je i navýšení rozpočtu MO při vyhlášení mimořádných stavů. Dalším nástrojem je aktivace povinného odvodního řízení a zahájení přípravy vojáků v záloze. Posledním nástrojem je postupný převod OS ČR z mírových na válečné počty. Je zde rozpracováno výběrové doplnění OS ČR za ohrožení státu dle potřeb až po všeobecnou mobilizaci v případě válečného stavu. [18]

Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil 2013. Tato koncepce je komplexním řešením výstavby aktivních záloh českých ozbrojených sil. v rámci tohoto dokumentu je proveden popis bezpečnostního prostředí a vytýčení hlavních cílů výstavby jednotek aktivních záloh (dále jen AZ) včetně stanovení maximálního počtu příslušníku AZ v době míru.

Dlouhodobá vize resortu MO 2008-2028. v tomto dokumentu je proveden popis bezpečnostního prostředí jsou zde definována východiska operačního prostředí. v této pasáži je uveden budoucí prostor boje – předpokladem je, že nebude možné striktně oddělit vojenské a civilní dění a jejich prolínání bude velmi silné. Také je zde uveden i potencionální protivník – zde je diskutován předpoklad značné náročnosti identifikace protivníka na bojišti. Je zde popsán budoucí rozvoj resortu MO po jednotlivých celcích OS. v rámci implementace je definováno, že se jedná o vstupní dokument pro plánovací dokumenty jak alianční, tak i resortní. Je zde uvedeno, co může vést ke změně tohoto dokumentu, jeho věřený statut. Také je zde uvedeno, že je projednán vládou České republiky. [19]

Koncepce obranného aplikovaného výzkumu a vývoje a vývoje na období 2016 až 2022. Tento dokument si vymezuje strategický rámec. Definuje roli MO v rámci obranného aplikovaného výzkumu a vývoje. Je zde také provedena SWOT analýza předchozího stavu.

Dokument také definuje hlavní oblasti a strategii obranného výzkumu a vývoje. Jsou zde rozděleny nástroje podpory, návaznost koncepce na národní politiku. v závěrečné části jsou stanovena kritéria hodnocení jednotlivých opatření. v tomto dokumentu je také uveden fakt, že oblast výzkumu a vývoje byla v minulosti nedostatečně financována. [20]

Plán obrany ČR 2011 je rozdělen na čtyři části. v první části jsou všeobecná ustanovení. Druhá část je souborem těchto plánů – Činnost státu při zajišťování obrany ČR před vnějším napadením, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení; Přehled sil a prostředků a plán jejich doplňování; Plán hospodářské mobilizace; Plán nezbytných dodávek; Plán operační přípravy státního území; Předběžné operační plány a stálé obranné plány; Katalog opatření pro Národní systém reakce na krize; Manuál NATO systému reakce na krize. Ve třetí části je krizový plán MO a krizový plán zpracovatelů.

Plán obrany ČR je na straně 3 definován takto: *Plán obrany ČR je základním plánovacím dokumentem pro řízení a organizaci zajišťování obrany státu. Je tvořen souborem dokumentů, které stanovují opatření k zajištění obrany státu a ke splnění požadavků na zabezpečení mezinárodních smluvních závazků o společné obraně a podle situace účast ozbrojených sil České republiky na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, na mírových operacích a jejich podílu při záchranných pracích a při plnění humanitárních úkolů.* [21]

Doktrína Armády České republiky (DAČR) definuje poslání a úlohu AČR, uvádí obecné principy pro plánování, přípravu, řízení, vedení, podporu a zabezpečení operací na území ČR pod národním velením. DAČR rozvíjí bezpečnostní a obrannou strategii České republiky pro potřeby AČR. Respektuje závazky ČR plynoucí z členství v Severoatlantické alianci a Evropské unii jako základ bezpečnosti ČR.

Dlouhodobý výhled pro obranu 2035. v úvodu tohoto dokumentu uvádí ministr obrany toto: *„Dlouhodobý výhled pro obranu 2035 stanovuje hlavní trendy a pilíře rozvoje rezortu Ministerstva obrany České republiky v dlouhodobém horizontu, které povedou k naplnění politicko-vojenských ambicí a mezinárodních závazků České republiky. Tento dokument rozpracovává zadání Obranné strategie ČR z roku 2017 a dále nové požadavky plynoucí z obranného plánování NATO a z obranných iniciativ EU. Zároveň plně reflektuje Programové prohlášení vlády České republiky.“* [22]

Tento dokument vychází z českých právních norem a strategických dokumentů dále akceptuje vojenské a bezpečnostní dokumenty NATO a EU. Dlouhodobý výhled lze chápat

jako rámec pro naplnění vojenských závazků ČR. Slouží jako zdroj pro tvorbu střednědobých obranných plánů. Díky provedené analýze trendů ve strategickém prostředí může stanovit základní směry rozvoje vojenských schopností a definovat rámec pro aktualizaci Koncepce výstavby AČR (KVAČR) a dalších koncepčních materiálů. [22]

Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025 je dokumentem vytvořeným ministerstvem obrany v roce 2016. je rozdělen na 7 částí. Ve druhé části jsou rozebrány podmínky vyzbrojování v době zvýšené nestability ve světě. Třetí část se zabývá významem obranného průmyslu ČR pro stát. Ve čtvrté části jsou v rámci trendů v průmyslovém prostředí a jejich implikace rozvíjeny i myšlenky obranně-průmyslové politiky České republiky v rámci EU a NATO. Pátá část se zabývá vizemi vyzbrojování a cíli strategie. v šesté části je definován postup tvorby strategie. [23]

1.2.2 Strategické a koncepční dokumenty SR

Vláda SR zadala MO SR v červenci tohoto roku vypracovat novou „Obrannou strategii SR“ a novou „Bezpečnostní strategii SR“. Slovenské MO po jednání bezpečnostní komise začalo pracovat na nové Obranné strategii SR, kterou chystá předložit vládě SR do konce tohoto roku. [24]

- **Bezpečnostní strategii SR z roku 2005;**
- **Obranná strategie SR z roku 2005;**
- **Plán použití ozbrojených sil Slovenské republiky;**
- **Bílá kniha o obraně SR z roku 2016;**
- **Dlouhodobý plán rozvoje obrany s důrazem na výstavbu a rozvoj OS SR s výhledem do roku 2030;**
- **Doktrína OS SR z roku 2009.**

Bezpečnostní strategii SR (BS SR) z roku 2005 (je nejstarší v rámci státu V4), skládá se ze třech hlavních částí, první část se zabývá bezpečnostní zájmy, druhá definuje bezpečnostní prostředí a třetí řeší bezpečnostní politiku SR. v článku číslo 34 je definován hlavní cíl bezpečnostní politiky SR takto: *Zaručenie bezpečnosti občana a štátu v stabilnom a predvídateľnom bezpečnostnom prostredí.* [25]

Bezpečnostní strategie je souhrn střednědobých a dlouhodobých opatření ke zvýšení bezpečnosti státu, ale v případě Slovenska je již 15 let od jejího sepsání a tím je značně zastaralá a to se odráží do všech oblastí.

Obranná strategie SR (2005) Tato strategie nahradila Obrannou a Vojenskou strategii z roku 2001. Skládá se z pěti kapitol – SR v měnícím se bezpečnostním prostředí, nová dimenze obranné politiky, požadavky na obranu SR, rozvoj OS a podpora obrany. Obranná strategie SR a Bezpečnostní strategie SR jsou zpracovány ve vzájemném souladu. Hodnocení bezpečnostního prostředí dle tohoto dokumentu je poplatné období, ve kterém byl zpracován. Vláda SR již zadala zpracování nové Bezpečnostní strategie SR a Obranné strategie SR a její schválení je plánováno ještě v tomto roce. [26,27]

Plán použití ozbrojených sil Slovenské republiky v době války schválila Bezpečnostní rada SR a vláda Slovenské republiky. Jde o hlavní dokument potřebný k zabezpečení obrany Slovenské republiky, a k plnění úkolů vyplývajících Akčního plánu připravenosti. Tento plán je utajovaným dokumentem. Tento dokument v sobě spojuje platnou legislativu, strategické dokumenty SR i NATO a EU. Generální štáb OS SR rozpracoval plán použití OS SR v době vojny do operačního plánu NGŠ OS SR v době války.

Bílá kniha o obraně SR Bezpečnostní rada SR a Vláda SR v roce 2016 schválili novou Bílou knihu o obraně Slovenské republiky. Ta navazuje a rozvíjí tu předešlou. Poskytuje politicko-strategický a zdrojový rámec dlouhodobého vývoje obrany SR. Jde o dokument, jehož hlavním cílem je zvýšení obranyschopnosti OS SR. Tento dokument se podílí na naplňování programové vyhlášení vlády SR. v tomto dokumentu je proveden popis vnějšího bezpečnostního prostředí, budoucího obranné úsilí SR, prvků a procesů řízení SR, rozvoj OS SR včetně lidských zdrojů a vyzbrojování a v posledních částech obrana SR a včetně její podpory a místo veřejnosti při obraně SR. [28]

Dlouhodobý plán rozvoje obrany s důrazem na výstavbu a rozvoj OS SR s výhledem do roku 2030. Tento dokument je rozdělen do sedmi bloků. v rámci prvních dvou bloků je rozebírána tematika strategického rámce a struktura a poslání OS SR. Dále je řešen personál včetně úkolů naplnění tabulkových míst pro jednotlivá období, nebo strukturálního složení OS SR. Další části dokumentu se zabývají výcvikem, infrastrukturou, vyzbrojováním a finanční zabezpečením. [29]

Doktrína OS SR z roku 2009. Doktrína ozbrojených sil Slovenské republiky vychází ze základních politicko-vojenských a operačních standardů NATO, ze základních

obránných dokumentů pro výstavbu a použití OS SR a to z Bezpečnostní strategie SR a z Obranné strategie SR. Tento dokument je rozdělena do 7 kapitol. v této doktríně je řešena i aktivní účast v mnohonárodnostních operacích pod vedením OSN, NATO nebo EU. Celá doktrína reflektuje strategické souvislosti, a definuje bezpečnostní prostředí a bezpečnostní hrozby v období jejího vzniku. [30]

1.2.3 Strategické a koncepční dokumenty Polska

Polsko patří mezi státy, které mají zpracovanou hierarchii zásadních dokumentů v oblasti bezpečnosti i vyznačení jejich posloupnosti.

Jako nejdůležitější strategický dokument je „Dlouhodobá strategie rozvoje země (DSRK)“ následuje „Střednědobá strategie rozvoje země (SRK)“, následovaná „Strategií národní bezpečnosti RP (SBN RP)“.

- Strategie národní bezpečnosti RP z roku 2020
- Strategie rozvoje systému národní bezpečnosti polské republiky 2022.
- Bílá kniha národní bezpečnosti RP z roku 2013
- Strategická koncepce námořní bezpečnosti Polské republiky, z roku 2017
- Doktrína kybernetické bezpečnosti Polské republiky, z roku 2015
- Koncepce obrany RP, z roku 2017

Strategie národní bezpečnosti RP z roku 2020, je rozdělena do 4 pilířů. v úvodu tohoto dokumentu je vyjádřena obava z nestability mezinárodního bezpečnostního prostředí čímž je ohroženo i vnitřní bezpečnostní prostředí Polska. Jsou zde uvedeny obavy z nestability bezpečnostního prostředí na východ od Polských hranic. Taky jsou zde uvedeny obavy z cvičení ruských ozbrojených sil, jejich posilování a vynakládání nemalých investic do OS Ruské federace (RF). Také je zde zapracovaná obava ze sílící hrozby kybernetických útoků včetně možných útoků ve vesmíru. Jsou zde také stanoveny hlavní úkoly jako: „*Ochrana nezávislosti, územní celistvosti, svrchovanosti a zajištění, bezpečnost státu a občanů. Formování mezinárodního pořádku založeného na solidární spolupráci a dodržování mezinárodního práva, které zaručuje bezpečný rozvoj Polska. Posílení národní identity a ochrana národního dědictví. Zajištění podmínek pro trvalý a vyvážený sociální a ekonomický rozvoj a ochrana životního prostředí.*“ Také je zde několik odstavců věnovaných zavádění nových technologií, automatizace a robotizace. v rámci prvního pilíře

je popsána bezpečnost polského státu a jeho občanů. v tomto pilíři je také kapitola o ozbrojených silách Polského státu. Ve druhém pilíři je popsáno místo Polského státu v rámci mezinárodního bezpečnostního prostředí. Polsko dává mezinárodním vztahům značný význam. Polsko vnímá své členství v NATO i EU za jednu z nejdůležitějších podmínek pro schopnost zachování své samostatnosti. Dále je v textu uvedena nutnost rozvíjení spolupráce v rámci menších skupin jako V4. Třetí pilíř řeší národní identitu a národní dědictví. Čtvrtý pilíř řeší podmínky trvalého a vyváženého sociálního a ekonomického rozvoje, ochranu životního prostředí. [31]

Strategie rozvoje systému národní bezpečnosti polské republiky 2022. Tato strategie navazuje na Střednědobou strategii rozvoje země a Strategii národní bezpečnosti RP [32]

Bílá kniha národní bezpečnosti ŘP z roku 2013. Dokument je rozdělen do čtyř kapitol. První kapitola vymezuje postavení národní bezpečnosti. Jsou zde zohledněny veškeré aspekty ovlivňující národní bezpečnost. Je zde uveden celkový přehled od demografického vývoje, přes statistiky kriminality po ekonomické statistiky. Jsou zde také uvedeny hlavní modernizační projekty polské armády. Druhá kapitola obsahuje prognózy vývoje bezpečnostního prostředí. v rámci globálního rozměru je vývoj bezpečnostního prostředí určován do roku 2050. Ve třetí kapitole je nastavena operační strategie. Čtvrtá kapitola nastavuje koncepci přípravy vnitrostátního bezpečnostního systému. [33]

Strategická koncepce námořní bezpečnosti Polské republiky, z roku 2017. Tento dokument je rozdělen do čtyř kapitol. První kapitola je věnována námořnímu bezpečnostnímu prostředí. Druhá kapitola námořními silami jako prostředkem politicko-vojensko-hospodářským. Třetí kapitola směr vývoje polských námořních sil. Čtvrtá kapitola nabízí doporučení rozvoje námořních sil Polské republiky. [34]

Doktrína kybernetické bezpečnosti Polské republiky, z roku 2015. Tento dokument je rozdělen do čtyř částí. v první části popisuje strategii RP v oblasti kybernetické bezpečnosti. Ve druhé části jsou definovány vnitřní a vnější prostředí kybernetické bezpečnosti. A ve čtvrté části je uvedena koncepce cílů přípravy v oblasti kybernetické bezpečnosti. [35]

Koncepce obrany RP, z roku 2017. Základní strategický dokument Polského ministerstva obrany. v tomto dokumentu je zhodnocena strategická obrana, bezpečnostní prostředí Polska dnes a výhledově za 15 let a stanovuje úkoly rozvoje polských OS v perspektivě roku 2032.

1.2.4 Strategické a koncepční dokumenty Maďarska

Maďarská národní bezpečnostní/vojenská strategie z roku 2020 (Hungary's National Military Strategy). Tento dokument je možné rozdělit na 4 části, ve kterých je popsáno bezpečnostní prostředí z pohledu Maďarska, bezpečnostní politika a místo Maďarska ve světě, možné bezpečnostní hrozby a výzvy pro Maďarsko a možnosti jejich řízení a v poslední části způsoby a prostředky provádění národní bezpečnostní strategie.

Cílem Maďarské národní bezpečnostní/vojenské strategie je dodržovat základní maďarský zákon, právní předpisy vymezující činnost obranné sféry, Strategickou koncepci Organizace Severoatlantické smlouvy (dále jen „NATO“) a Evropskou bezpečnostní strategii. V souladu se zásadami stanovenými ve strategii národní bezpečnosti určovat cíle, směry, prostředky a zdroje strategické úrovně, kterými mohou maďarské ozbrojené síly plnit své poslání. Strategie je důležitým nástrojem obnovy maďarských ozbrojených sil a lze ji klasifikovat jako dlouhodobě platný dokument. Dokument bude průběžně přezkoumáván a hodnocen, za což je zodpovědný ministr obrany. V rámci poslední úpravy tohoto dokumentu vyjadřují vrcholní představitelé obavu z překvapivého útoku na území Maďarska, nebo v jeho bezprostředním okolí či za účasti členských států NATO.

- Vyhláška 1035/2012 o národní bezpečnostní strategii Maďarska.
- 1221/2016 o některých otázkách obranného výcviku.
- 1061/2014 o zavedení systému plánu správy obrany.

Dílčí závěr

V rámci zkoumání předmětných legislativních dokumentů jednotlivých států byla zjištěna jejich značná podobnost napříč všemi státy V4, z této koncepce se vymezuje pouze Maďarsko, jehož legislativa se odlišuje ve struktuře i logice veškerých dokumentů. I přesto jsou hlavní myšlenky v dokumentech všech států V4 totožné.

Je zde vidět patrný vliv společných hodnot, a to jak díky společné historii, tak i díky sdílení společných zájmů. U všech států došlo posunu hlavních zdrojů ohrožení a hrozeb z oblasti terorizmu k nenadálému záboru vlastního území, nebo v jejich blízkosti či za účasti jednotek NATO.

Všechny státy mají své legislativní, strategické i koncepční dokumenty zpracované na vysoké úrovni a jsou koncipovány a strukturovány dle dokumentů EU a NATO.

2 STRUKTURY OZBROJENÝCH SIL JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ V4

Ozbrojené síly všech čtyř států jsou rozhodujícím výkonným prvkem systému obrany jednotlivých států. Jejich hlavou úkolem je ochrana jednotlivých států před vnějším napadením cizí mocí, suverenity příslušných států, územní celistvosti, nedotknutelnosti jejich hranic a plnění závazků vyplívajících z mezinárodních smluv.

Organizační členění OS zahrnuje armády, svazy, svazky, útvary, jednotky, úřady a zařízení.

OS jednotlivých států se podílí také plnění úkolů spojených se zachováním veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti států, řešení, odstraňování, likvidaci živelných pohrom, pandemií apod. Zákony jednotlivých zemí přesně specifikují možné použití OS za všech možných bezpečnostních stavů.

Existuje několik možných pohledů na složení ozbrojených sil. Jedním z nich je podle zastávané úrovně na strategickou, operační a taktickou.

Strategickou úroveň v rámci námi zkoumaných států představují politické špičky, vlády, ministerstva obrany, hlavní velitelství jednotlivých států a mezinárodní velitelství NATO.

Operační úrovní jsou vyšší stupně velitelství jako např. u nás budované velitelství pro operace.

Taktickou úrovní jsou velitelství pozemní, vzdušné či námořní složky a jejich podřízené jednotky. v rámci dalšího pohledu může dělit ozbrojené síly vybraných armád dle druhů zbraní. Například na dělostřelecké jednotky, tankové jednotky, výsadkové jednotky, vrtulníkové jednotky, mechanizované jednotky, protiletadlové jednotky, ženijní jednotky a podobně. V rámci této práce budu využívat dělení dle organizační struktury armád jednotlivých států, a to takto velitelství, divize, brigády/pluky, prapory.

Dalším využívaným dělením vojenských jednotek je dělení na bojové jednotky, jednotky bojové podpory a jednotky bojového zabezpečení.

2.1 Složení ozbrojených sil ČR

Úkoly, postavení a členění ozbrojených sil ČR jsou upraveny v zákoně č. 219/1999 Sb. Základní členění OS ČR je na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stáž.

Vrchním velitelem OS ČR je Prezident. Za počty vojáků, strukturu a koncepci výstavby armády zodpovídá vláda. Za přímé řízení armády, zřizování či rušení vojenských útvarů a kontrolu armády odpovídá ministerstvo obrany.

Jak uvádí náčelník generálního štábu „*Svět se změnil a my tomu musíme přizpůsobit naši obranu. Bezpečnostní prostředí a hrozby se vyvíjejí, zahrnují více domén, technologií, metod i více regionů. Nechceme armádu pro minulé války, ale armádu připravenou na 21. století. z toho jasně vyplývá, jaké mají být schopnosti a struktura armády.*“ [2]

AČR jakož součást OS ČR vznikla v roce 1993 po rozdělení Československa na dva samostatné státy. Období vzniku naší a slovenské armády bylo hektické a plné přesunů techniky, zbraní a munice. Další období vývoje naší armády bylo v duchu nekonceptního rušení vojenských útvarů a posádek a intenzivního snižování počtů. Navíc od vzniku České Republiky zde byla silná politická a vojenská snaha připravit AČR ke vstupu do NATO.

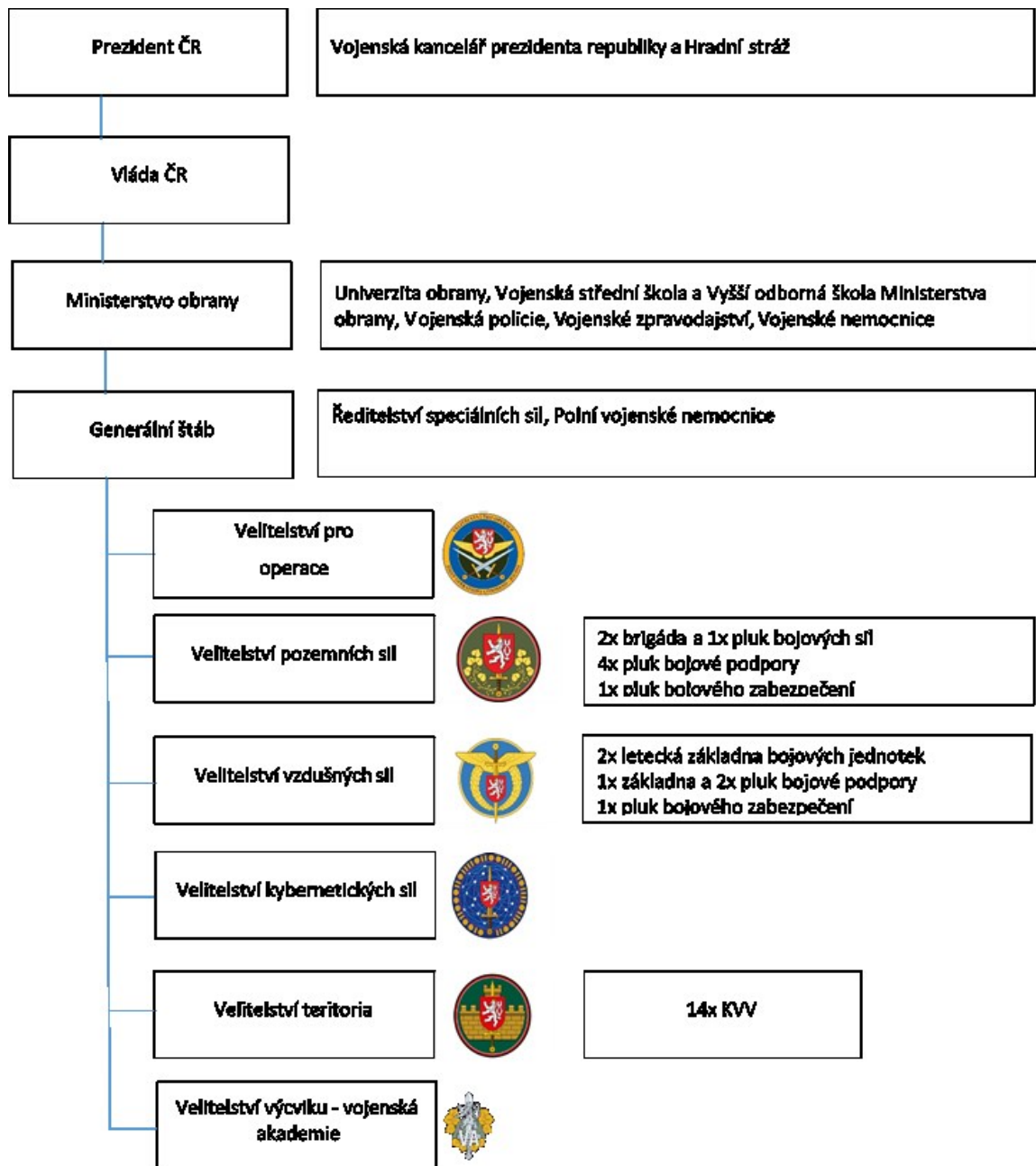
Od 12. 3. 1999 je AČR součástí NATO. Završení přístupových aktivit proběhlo za přítomnosti předsedů vlád České Republiky, Maďarska a Polska ratifikací Washingtonské smlouvy v americkém městě Independence. Už od roku 2000 je patrná změna v přístupu jednotlivých měst k umístění vojenských útvarů a posádek v jejich katastrech. Další významnou změnu, bylo zrušení základní vojenské služby a přechod k profesionální armádě v roce 2004.

Dle webu globalfirepower.com jsou OS ČR na 34 místě. Ozbrojené síly ČR jsou plně profesionální a mají celkem 26 621 vojáků z povolání, 7017 občanských zaměstnanců, 1 133 státních zaměstnanců a 3 440 příslušníků AZ (údaje o počtech jsou aktuální k datu 20. 1. 2021). [36]

AČR je součástí ozbrojených sil ČR, do kterých dále patří Vojenská kancelář prezidenta republiky, hradní stráž. Vrchním velitelem všech ozbrojených sil ČR je prezident republiky. Vrchním představitelem AČR je ministr obrany. Za řízení AČR je zodpovědný náčelník generálního štábu (dále jen NGŠ). [4]

AČR se skládá z generálního štábu (jedná se o součást MO), velitelství pro operace, útvarů a jednotek pozemních, vzdušných a kybernetických sil, jednotlivých zařízení velitelství teritoria a přímo podřízených útvarů a zařízení GŠ AČR. Jednotky, útvary a zařízení OS ČR jsou jak stacionární, tak i částečně, nebo plně nasaditelné. Jednotky pozemních a vzdušných sil se dělí na bojové síly, síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení. [37]

Nejvyšším národním vojenským představitelem AČR je NGŠ.

Obrázek 1. Organizační struktura AČR [4], upravil Bartoš, 2021.

2.1.1 Velitelství

Hlavním vojenským velitelstvím AČR je Generální štáb AČR, jenž je součástí Ministerstva obrany ČR a zabezpečuje velení a řízení celé armády. v čele Generálního štábu je NGŠ AČR, který je jmenován Prezidentem republiky na vřborem Poslanecké sněmovny projednaný návrh vlády. NGŠ je podřizen ministrovi obrany. NGŠ je nadřizený všem příslušníkům AČR.

Generální štáb AČR (GŠ AČR) má sídlo v Praze a skládá se z kanceláře NGŠ, osobního štábu NGŠ, ředitelství speciálních sil, agentury personalistiky AČR, finanční správy AČR,

posádkového velitelství Praha, ředitelství zahraničních aktivit, centra ochrany proti ZHN, mnohonárodnostního centra pro koordinaci logistiky, sekce logistiky ministerstva obrany (dále jen MO), sekce rozvoje sil MO, sekce plánování schopností MO, sekce logistiky MO, sekce komunikačních a informačních systémů, sekce vojenského zdravotnictví, sekce zpravodajského zabezpečení AČR MO a inspektorátu NGŠ. [37]

Strategickou úroveň velení v rámci AČR představuje generální štáb. Operační úroveň v současné době přebírá velitelství pro operace. Velitelstvími na taktické úrovni jsou velitelství pozemních sil, velitelství vzdušných sil, Velitelství výcviku - Vojenská akademie, velitelství vojenské policie (podřízeno přímo ministroví obrany), velitelství kybernetických sil, velitelství teritoria. [38]

Generálnímu štábu jsou přímo podřízena tato velitelství:

Velitelství pro operace je samostatným operačním velitelstvím v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu Armády České republiky, které komplexně odpovídá za plánování, nasazení, řízení a zabezpečení sil a prostředků Ozbrojených sil České republiky v operacích. Odpovídá za národní velení a řízení, ekonomickou, logistickou a právní podporu těchto sil a prostředků. Vede trvalý přehled o situaci v zájmových prostorech a prostorech nasazení Ozbrojených sil České republiky. Je gestorem výběru přípravy a vyslání vojáků do pozorovatelských a jiných mírových operací zejména OSN. [38]

Velitelství pozemních sil (VePozS) je od roku 2020 dislokováno v Olomouci, je určeno k vytváření a přípravě úkolových uskupení pozemních sil předurčených pro řešení taktických nebo operačně taktických úkolů na území České republiky i mimo něj a k plnění dalších, zákony stanovených úkolů na teritoriu ČR. Mezi tyto taktické a operačně taktické úkoly patří především vedení obranné a útočné bojové činnosti, ochrana komunikací, objektů a prostorů mimo oblast přímé bojové činnosti, monitorování situace v přiděleném prostoru, udržování klidu a pořádku a ochrana civilního obyvatelstva při mírových a zahraničních operacích mimo území státu, posílení ochrany státní hranice, střežení důležitých objektů na území České republiky a plnění úkolů ve prospěch Policie ČR. [39]

Jednotky pozemních sil dále plní úkoly prevence a reakce na krizové situace v národním a aliančním rozsahu. Jejich organizace umožňuje vytváření potřebných úkolových uskupení pro řešení taktických úkolů a operací částí nebo všemi silami pozemních sil, samostatně nebo v sestavě aliančního uskupení na území České republiky i mimo něj. [39]

Velitelství vzdušných sil (VzS) je dislokováno v Praze. Hlavním úkolem vzdušných sil je zajištění nedotknutelnosti vzdušného prostoru v rámci systému NATINAMDS a NaPoSy. Mezi další úkoly vzdušných sil patří poskytování letecké podpory pozemních sil, přepravních kapacit v rámci celé armády, poskytují službu letecké pátrací a záchranné služby a záchranné letecké služby v rámci integrovaného záchranného systému. [40]

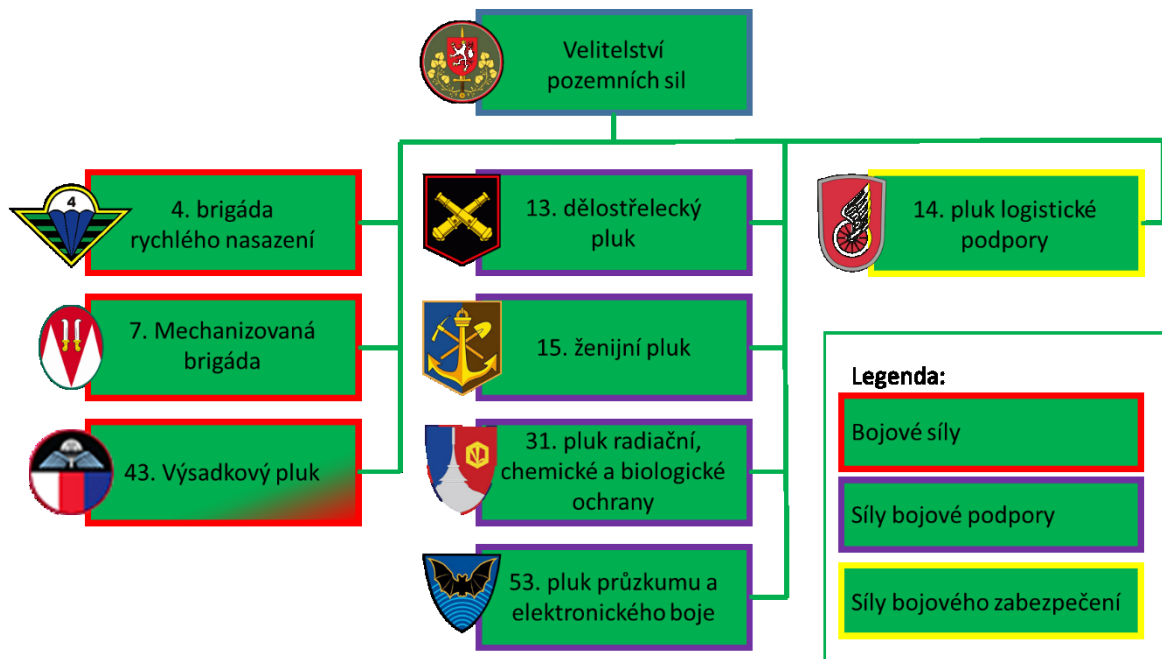
Velitelství kybernetických sil a informačních operací (VeKySIO) je nově vzniklá součást AČR. Přispívají k obraně České republiky v kybernetickém prostoru a informačním prostředí. VeKySIO plánují a řídí operace v kybernetickém a informačním prostředí. Spolupracují s ostatními velitelstvími a v rámci vojenských kybernetických operací spolupracují s vojenským zpravodajstvím. [41]

Velitelství teritoria (VeTer) dislokované v Táboře. Podřízenými zařízeními jsou všechny krajská vojenská velitelství. Zodpovídá za odborné a metodické řízení KVV v oblasti Aktivních záloh. Odpovídá za plánování, přípravu a doplňování jednotek AZ. [42]

Velitelství výcviku – Vojenská akademie (VeV – VA) dislokováno ve Vyškově, od svého vzniku postupně přebírá výcvik jak nových tak i stávajících vojáků v odborných, speciálních a kariérových kurzech. Specifickou pozici mělo Velitelství výcviku – Vojenská akademie ve Vyškově (VeV – VA), které zajišťuje výcvik a přípravu vojsk. Působí jako resortní vzdělávací a výcvikové zařízení MO předurčené k organizaci a provádění základní, odborné a speciální přípravy, části kariérového vojenského vzdělávání do úrovně kurzů pro nižší důstojníky, výcviku vojenských profesionálů a vojáků v záloze OS ČR. Přimo podřízenými útvary jsou Střediska obsluhy výcvikových zařízení, Centrum simulačních a trenažérových technologií a Multinational Aviation Training Center (Multinárodní středisko pro letecký výcvik). [43,44]

2.1.2 Pozemní síly

Pozemní síly se skládají z dvou brigád a jednoho pluku bojových sil, čtyř pluků bojové podpory a jednoho pluku bojového zabezpečení. Hlavním úkolem pozemních sil v době míru je provádění výcviku. Všechny pluky jsou schopné samostatného výcviku a připraveny k podpoře obou brigád či doplnění úkolových uskupení. [39]

Obrázek 2. Organizační struktura pozemních sil AČR [39], upravil Bartoš, 2021.

4. brigáda rychlého nasazení (4. brn) s dislokací v Žatci. Jedná se o bojovou jednotku. Skládá se ze tří praporů lehkého typu a jednoho vysadkového praporu. Je vybaven bojovými vozidly PANDUR II v různých verzích, terénními vozidly Land Rover v různých verzích, 120 mm minomety na T-815-7 PRAM, LOV IVECO, pěchotními zbraněmi, lehkými granátomety a přenosnými protitankovými prostředky. Plní úkoly mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

7. mechanizovaná brigáda (7. mb) dislokovaná v Hranicích a jedná se o palebnou a údernou sílu těžkého typu. Jedná se o bojovou jednotku. Skládá se ze tří mechanizovaných praporů a jednoho těžkého praporu. Brigáda je vybavena bojovými vozidly pěchoty BVP-2, tanky T-72M4CZ, LOV Iveco, KOT PANDUR II, 120 mm samohybným minometem PRAM, nákladními vozidly T-810 a vozidly Land Rover. Do výzbroje brigády patří pistole CZ75, GLOCK17, útočná puška CZ805 BREN, lehký kulomet FN MINIMI, UK vz. 59. Plní úkoly mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

43. vysadkový pluk (43. p) dislokovaný v Chrudimi. Jedná se o bojovou jednotku se zcela unikátní strukturou typu COMANDO. Jednotka je vyzbrojena lehkými pěchotními zbraněmi a přenosnými kulomety, granátomety a minomety. Jednotka je předurčena k provádění úderných operací, mezi které patří vzdušně-vysadkové operace, operace v týlu nepřítele, operace typu vyhledej a znič, boj na zdrženou, přepadové operace, léčky, ovládnutí,

stabilizační operace, evakuace nekombatantů a záchrana leteckých osádek z týlu nepřítele. [45]

13. dělostřelecký pluk (13. dp) dislokovaný v posádce Jince. Jedná se o jednotku bojové podpory. Je vyzbrojený 152 mm ShKH vz. 77 DANA, průzkumnými prostředky LOS, LOV-PZ, SNĚŽKA a radiolokátorem ARTHUR. Pluk je určen k přímé, popřípadě všeobecné palebné podpoře mechanizovaných útvarů při vedení všech druhů bojové činnosti. Doplňují mechanizované jednotky při plnění úkolů mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

15. ženijní pluk (15. žp) dislokovaný v posádce Bechyně. Jedná se o jednotku bojové podpory. Je vybavený komplety BOŽENA 5, UNC, UDS 114a, DVHM 3222TM, MO-634, UDS 214, MT-72, VT-72M4 CZ, VPV, AD-30, AD-28, AD-20, AV-14, AV-15. Pluk je určen k všeobecné a bojové ženijní podpoře všech druhů činností a operací AČR a podpora integrovaného záchranného systému a plnění humanitárních úkolů. Doplňují mechanizované jednotky při plnění úkolů mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo a spolupracují s IZS při řešení živelných událostí a cvičeníh. [39]

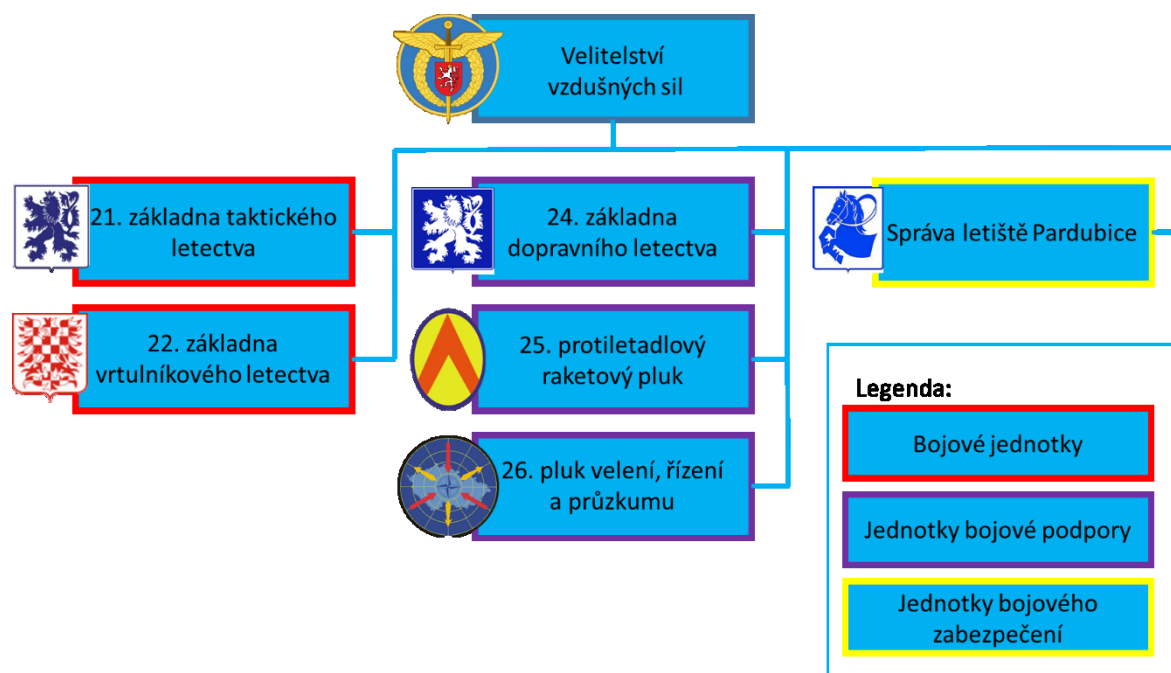
31. pluk radiální, chemické a biologické ochrany (31. pRChBO) dislokovaný v posádce Liberec. Jedná se o jednotku bojové podpory. Je určen k plnění chemického zabezpečení AČR a nejsložitějších úkolů ochrany proti zbraním hromadného ničení i proti ostatním radioaktivním a toxickým látkám. Doplňují mechanizované jednotky při plnění úkolů mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

53. pluk průzkumu a elektronického boje (53. pPzEB) dislokovaný v posádce Opava. Jedná se o jednotku bojové podpory. Je vybaven touto technikou: MKEB, MPRS, STAR/V, prostředky radiového průzkumu RUP-FM, RZ-12, prostředky radiotechnického průzkumu VĚRA S/M NATO, KRTP-86 BORAP, SDD, MRTP, rádiovými rušiči MKVR, MVKVR, MUKVR. Do tohoto pluku jsou dále zařazeny jednotky, 102. průzkumný prapor, centrum Intelligence Surveillance and Reconnaissance (ISR) a 533. prapor bezpilotních prostředků. Zodpovídají za provádění speciální operací a výstavbu speciálních týmu pro samostatné působení nebo podporu mechanizovaných jednotek při plnění úkolů mírových operací OSN a misí pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

14. pluk logistické podpory (14. plogp) dislokovaný v posádce Pardubice. Jedná se o jednotku bojového zabezpečení. Je vybaven přepravní a speciální technikou. Je určen k logistické podpoře jednotek pozemních sil při jejich nasazení na našem území nebo i mimo něj. Je schopen zabezpečit úkolové uskupení do velikosti brigády, aniž by museli být mobilizovány zálohy. Dále zabezpečuje všechny druhy přepravy jak v rámci České republiky, tak i mimo ní, vyproštění a odsun techniky, odsun nepotřebného materiálu a skladování materiálu, zbraní a munice v působnosti do celé AČR. Zabezpečují a doplňují mechanizované jednotky při plnění úkolů mírových operací OSN a mise pod vedením NATO/EU, dále plní výcvikové úkoly na území ČR i mimo. [39]

2.1.3 Vzdušné síly (VzS)

Se skládají ze třech leteckých základen, protiletadlového raketového pluku a pluku vzdušného průzkumu, velení a řízení a správy letiště Pardubice. Hlavním úkolem VzS je obrana vzdušného prostoru ČR. Vzdušný prostor české republiky je zabezpečen integrovaným systémem protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATINAMDS), jehož úkoly nad územím našeho státu zabezpečují naše jednotky a tento systém je dále podpořen národním posilovým systémem protivzdušné obrany (NaPoSy). Mezi další úkoly VzS patří zabezpečení služby pátrání a záchrany SAR, letecké záchranné služby se stanovištěm v Plzni, přepravu vládních představitelů a v případě katastrof a živelných pohrom jsou v širším smyslu součástí integrovaného záchranného systému (IZS). [40]

Obrázek 3. Organizační struktura vzdušných sil AČR [40], upravil Bartoš, 2021.

21. základna taktického letectva (21. zTL) dislokována v Čáslavi. Jedná se leteckou základnu, na které jsou umístěny letouny JAS-39 Gripen, L-159 a L39. Tato letecká základna plní úkoly NATINAMDS, a to letouny JAS-39 Gripen, úkoly NaPoSy letouny L-159, zahraniční mise a operace VzS, dále plní podpůrné úkoly a výcvik leteckých posádek a zabezpečujícího personálu na území ČR i mimo něj. [46]

22. základna vrtulníkového letectva (22. zVrL) dislokována v posádce Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou. Na této základně jsou dislokovány vrtulníky Mi-24/35 a Mi-171Š v několika verzích. Tato základna plní úkoly NaPoSy vrtulníky Mi-24/35, úkoly SAR vrtulníkem Mi-171, dále plní přepravní, podpůrné úkoly a výcvik leteckých posádek a zabezpečujícího personálu na území ČR i mimo něj. [40]

24. základna dopravního letectva (24. zDL), dislokována v Praze na letišti Kbely. Tato základna disponuje přepravními leteckými prostředky, jako jsou letouny AIRBUS A319 CJ, CL-601 Canadair, CASA C-295M, Jakolev JAK-40, Turbolet Let L-410 UVP-E, vrtulníky Mi-8S, Mi-17, W-3A Sokol. Tato základna plní úkoly zabezpečení přepravy vrchních představitelů státu i armády, dále plní úkoly strategické i taktické přepravy jednotek, materiálu a zásob, úkoly zabezpečení odsunu raněných (STRATEVAC, MEDEVAC) a úkoly SAR, průzkumné lety a oblety stáních hranic, leteckého snímkování území ČR a v neposlední řadě plní úkoly výcviku leteckých posádek a zabezpečujícího personálu na území ČR i mimo něj. [40]

25. protiletadlový raketový pluk (25. PLRp), dislokovaný ve Strakoniciích. Pluk je vyzbrojen ruskými protiletadlovými komplety (PLRK) 2K12 KUB, STRELA 10 a Švédským přenosnými PLRK RBS-70. Útvar plní jako jediný v rámci AČR plní úkoly pozemní protivzdušné obrany kritické infrastruktury ČR, bojových jednotek v rámci ČR i mimo ni. Dále provádí výcvik posádek PLRK/PPLRK i zabezpečujícího personálu, a to na území ČR i mimo něj. [40]

26. pluk velení, řízení a průzkumu (26. pVŘPz), dislokovaný ve Staré Boleslavi. Tento pluk má své podřízené jednotky rozmístěny po celé České Republice. U toho pluku slouží specialisti vzdušného průzkumu, řízení letové provozu, identifikace a velení a řízení vzdušných sil. Tento pluk disponuje několika druhy radiolokační techniky, moderními systémy velení a řízení. Tento pluk plní úkoly NATINAMDS, NaPoSy, vzdušného průzkumu, identifikace velení a řízení vzdušných operací, a to jak v míru (v omezené podobě, jelikož v době míru zodpovídá za řízení vzdušného prostoru ŘLP Praha) tak v době krize nebo války. [40]

Správa letiště Pardubice (SpLP), dislokována na letišti v Pardubicích. Na tomto letišti se nachází centrum leteckého výcviku CLV, kterou prochází všichni piloti AČR. SLP plní úkoly zabezpečení chodu letiště a CLV. Dále udržuje funkce náhradního letiště pro jednotky AČR i NATO. SLP má speciální jednotku určenou ke zpracování a vyhodnocení leteckých snímků z prostředků leteckého i vzdušného průzkumu. [40]

2.1.4 Speciální síly

601. skupina speciálních sil (601.skss), dislokovaná v Prostějově. Je v podřízenosti ředitelství speciálních sil MO. 601. skss je v rámci druhů vojsk jedinou jednotkou speciálních sil AČR. Plní úkoly strategického významu. Tato jednotka je vyzbrojena širokou paletou ručních zbraní.

2.1.5 Další subjekty AČR

Univerzita obrany (UO) rezortní vysoká škola se sídlem v Brně. Skládá se ze tří fakult a vznikla z třech samostatných vysokých vojenských škol. Dvě fakulty se nacházejí v Brně a jedna fakulta je umístěna v Hradci Králové. Univerzita obrany poskytuje vysokoškolské vzdělání ve všech stupních a to jak pro vojáky z povolání tak i pro civilní studenty. [47]

Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení dislokované ve Vyškově v rámci národní velení podřízeno GŠ, jinak se jedná o mezinárodní jednotku zřízenou pod hlavičkou NATO.

Vojenská policie (VP) je v podřízenosti MO.

Vojenské nemocnice dislokované ve stálých nemocnicích jsou v podřízenosti MO.

Speciální vojenské zdravotnické zařízení jsou v podřízenosti GŠ, patří sem například polní nemocnice, centrum záchranné letecké služby Plzeň, veterinární ústav a centrum vojenské kynologie.

Vojenský geografický a hydrometeorologický ústav v podřízenosti GŠ a dislokovaný v Dobrušce.

Dále v podřízenosti ministerstva obrany můžeme najít subjekty jako vojenský umělecký soubor Ondráš, ASC Dukla, VHÚ Praha, Ústav jazykové přípravy Vyškov, Volareza apod.

2.1.6 Aktivní zálohy

Naplňují dobrovolné občanské převzetí výkonu branné povinnosti v době míru. V současné době je aktivní záloha složena ze čtrnácti pěších rot AZ u jednotlivých KVV a jednotek AZ přidělených k jednotlivým vojenským útvarům a organizacím MO včetně vojenské kanceláře prezidenta republiky. V rámci posledních let vzrůstá význam jednotek aktivních záloh. [48]

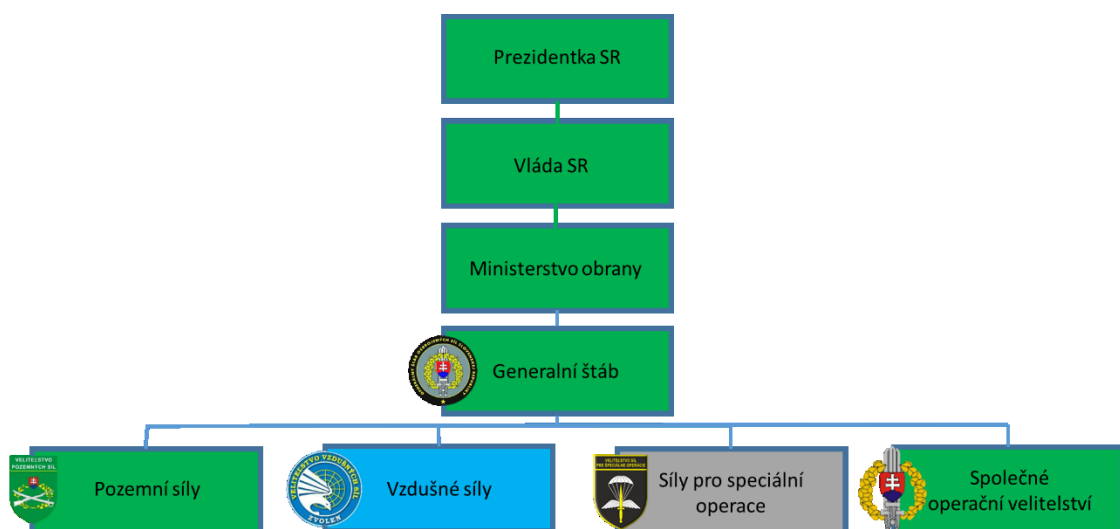
2.2 Složení ozbrojených sil Slovenska

Ozbrojené síly Slovenské republiky (OS SR) jsou plně profesionální armádou. OS SR vznikly na základě článku 25 „Ústavy Slovenskej republiky“, který deklaruje že: „*Obrana Slovenskej republiky je povinnosťou a vecou cti každého občana.*“ [49] Hlavní velitelkou OS SR je prezidentka Slovenka. OS SR se skládají z Pozemních sil, Vzdušných sil, sil pro speciální operace a dalších útvarů a jednotek přímo podřízených GŠ. Hlavním vojenským představitelem OS SR je náčelník Generálního štábu.

Základní koncepce výstavby a složení OS SR jakož i umístění vojenských posádek, útvarů a zařízení je schvalována vládou SR.

Ministerstvo obrany řídí ozbrojené síly pomocí zpracování základních koncepčních dokumentů a plánů použití OS. Dále navrhuje počty osob a techniky. MO zodpovídá za doplňování OS, za přípravu a řízení mobilizace a vykonává vnitřní kontrolu OS. [50]

Ozbrojené síly Slovenska jsou dle webu globalfirepower.com na 58 místě s celkovým počtem 16 000 aktivních příslušníků ozbrojených sil.

Obrázek 4. Organizační struktura OSSR [50].

2.2.1 Velitelství

Ministerstvo obrany (MO)

je ústředním orgánem státní správy Na úseku obrany SR se sídlem v Bratislavě. Bylo zřízeno na základě zákona Slovenské národní rady č. 347/1990 Zb. o organizaci ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy SR ve znění pozdější předpisů dne 1. ledna 1993. Činnost ministerstva je upravena v zákoně č. 575/2001 Z. z. o organizaci činnosti vlády a organizaci ústřední státní správy. [50]

Ministerstvo obrany SR je ústředním orgánem státní správy v oblasti řízení a kontroly obrany SR, výstavby, řízení a kontrolu OS SR, koordinaci činností a kontrolu orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy a jiných právnických osob při přípravě na obranu SR, koordinaci obranného plánování, a dále v oblasti zabezpečení nedotknutelnosti vzdušného prostoru SR, koordinaci vojenského a civilního letového provozu, vojenské zpravodajství, civilní službu. Ministerstvo obrany SR také zabezpečuje správu vojenských obvodů a vojenských lesů. [50]

Ministerstvo obrany není součástí OS SR.

Generální štáb OS SR je strategickým stupněm velení OS SR je dislokován v Bratislavě. Hlavním představitelem GŠ OS SR je náčelník generálního štábu. Jeho úkolem je velení a řízení OS SR. [51]

Společné operační velitelství OS SR dislokované v Banské Bystrici, které zodpovídá za komplexní plánování a řízení společných operací OS SR při obraně SR a při řešení krizových situací nevojenského charakteru, a to jak samostatně, tak i v koalici. Velitelství přebírá velení nad vyčleněnými jednotkami pozemních, vzdušných či sil pro speciální operace. [51]

Velitelství pozemních sil OS SR je dislokováno v Trenčíně a bylo zřízeno na základě zákona Národní rady Slovenské republiky (NR SR) č. 269/1999 Z.z. [51]

Pozemním silám velí velitel pozemních sil OS SR, který je ustanoven do funkce ministrem obrany na návrh NGŠ OS SR. Velitel pozemních sil OS SR je přímo podřízený NGŠ OS SR. Zodpovídá za bojovou a mobilizační pohotovost, za přípravu jednotek pozemních sil na obranu SR v souladu se zákony NR SR, národními i mezinárodními vojensko-politickými dokumenty. [51]

Velitelství vzdušných sil OS SR bylo zřízeno zákonem Národní rady č. 269/1999 Z.z. 1. ledna 2000 a je dislokované v posádce Zvolen. Velitelství vzdušných sil zodpovídá za realizaci a výkon ochrany nedotknutelnosti vzdušného prostoru SR v systému kolektivní protivzdušné ochrany v rámci NATINAMDS, za činnost pátrací a záchranné služby při pátrání po posádkách a cestujících letadel, které se ocitli ve stavu nouze. Od června 2011 zodpovídá také za poskytování leteckých navigačních služeb na letišti Sliač. [51]

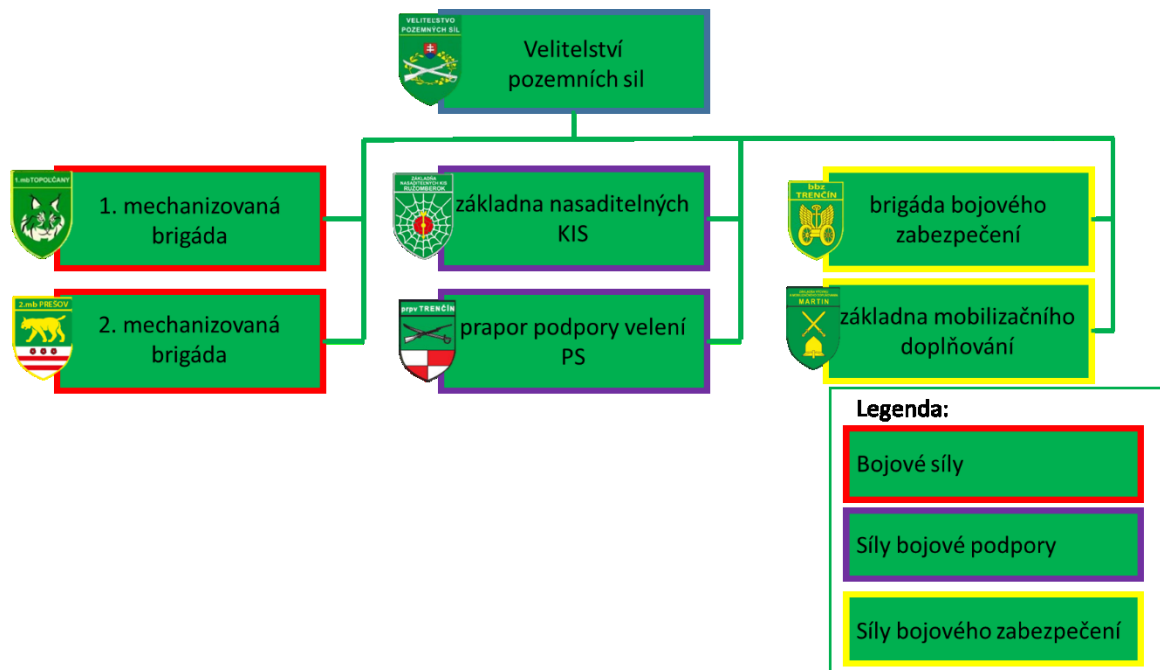
Velitelství sil pro speciální operace OS SR dislokované v Trenčíně, vzniklo v roce 2019 na základě usnesení vlády SR (vydaném na návrh náčelníka Generálního štábu OS SR) č. 481/2018. Jedná se o prvek velení a řízení. Hlavním úkolem tohoto velitelství je budování a příprava jednotek pro speciální operace a řízení těchto speciálních operací jako jsou vojenská asistence, speciální průzkum, vedení bojové činnosti při nekonvenčním způsobu boje, psychologické operace a civilně-vojenská spolupráce informační operace. [51]

2.2.2 Pozemní síly

Pozemní síly představují hlavní a nejpočetnější složkou OS SR. Síly pozemních sil se dělí na síly vysoké připravenosti a síly nižší připravenosti.

Jejich posláním je zabezpečit suverenitu a integritu SR během krizových situací, v míru i za války. v době míru a během krizových situací se podílejí na předcházení, likvidaci či zmírnění nevojenských ohrožení. [51]

Skládají se ze dvou mechanizovaných brigád, jedné brigády bojového zabezpečení, praporu podpory velení pozemních sil, základny nasaditelných prostředků KIS a základny výcviku a mobilizačního doplňování.

Obrázek 5. Organizační struktura pozemních sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.

1. mechanizovaná brigáda je taktickou složkou pozemních sil. Dislokovaná v posádce Topoľčany. Hlavními úkoly 1. mechanizované brigády je podílet se na vedení obrany SR, plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, spolupodílet se na udržování veřejného pořádku a bezpečnosti státu. 1. mb je předurčena pro vedení ofenzivních a defenzivních operací, stabilizačních operací proti lehce obrněnému nepříteli. 1. mb je vyzbrojena obrněnou technikou typu BVP-1, BVP-2, OT-90, TATRPLAN 6X6, Aligátor 4x4, nákladními vozidly PV3S, T815, AKTIS 4x4, 1R-08, odpalovací zařízení na podvozku BRDM 2, taženými minomety vzor 97, minomety vzor 98, protitankovými řízenými střelami KONKURZ, RPG-75, RPG-7 univerzálním kulomety vzor 59, 7,62mm odstřelovacími puškami SVD, útočnými puškami Sa vzor 58V, Pistolemi vzor 82, raketomety RM vzor 70/85 MODULÁR, dále je brigáda vybavena touto technikou mostními vozidly T – 813 AM 50, pásovými obojživelnými transportéry PTS-10, odminovacím systémem BOŽENA 4, pásovými ženijními odtarasovacími stroji ELARTY UOS – 155, kolovými nakladači VOLVO L110F, JCB 4CX 4x4 Sitemaster AEC, smykovými nakladači Locust1203, nafukovacími čluny ZODIAC FC 470, lehkými terénními vozidly LANDROVER DEFENDER 110SW, sanitními vozidly Mercedes Benz G280 CDI Sanita a speciální technikou jednotek protichemické a biologické ochrany. [51, 53]

2. mechanizovaná brigáda je taktickou složkou pozemních sil. 2 mb je dislokována v Prešově a plní úkoly obrany a ochrany životních zájmů SR a jejich spojenců před

vojenskými a nevojenskými hrozbami vedením bojových a nebojových operací. Tato brigáda je určena k vedení ofenzivních, defenzivních a stabilizačních aktivit proti obrněným jednotkám neprašťela ve vysokém tempu. 2 mb je vyzbrojena tanky T-72, obrněnými vozidly BVP-1, OT-90, taženými minomety vzor 97, minomety vzor 98, samohybnými dělostřeleckými komplety ShKH vz. 2000 ZUZANA, lehkými obrněnými vozidly ALIGATOR 4x4 DPP, nákladními vozidly, ručními a protitankovými zbraněmi stejně jako 1. mb. [51,52]

Brigáda bojového zabezpečení je dislokována v Trenčíně a jejím úkolem je podílet se na obranyschopnosti a ochraně územní celistvosti SR. Dále poskytovat bojové zabezpečení, přepravní, zásobovací, opravárenské činnosti a polní služby ve prospěch jednotek OS SR na území SR i mimo něj. Brigáda plní úkoly i ve prospěch spojeneckých sil na území SR. Jednotka je vybavena nákladními vozidly, speciální technikou a kontejnery různých typů a určení. [51]

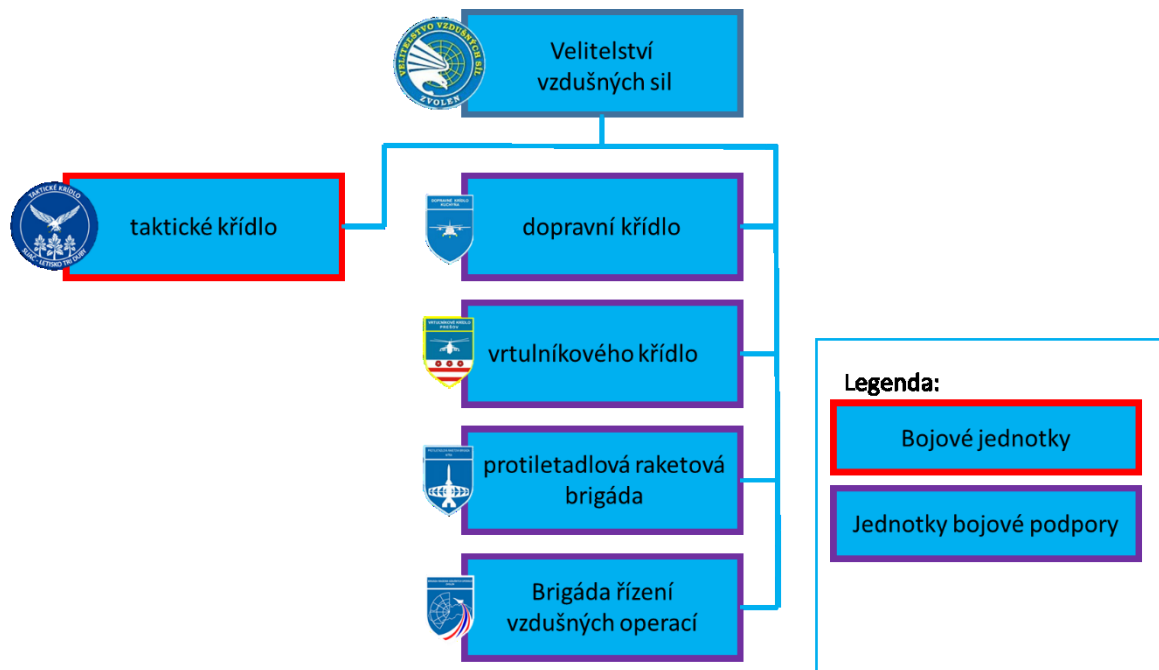
Prapor podpory velení pozemních sil je taktickou složkou pozemních sil OS SR, dislokovaný v Trenčíně a plní úkoly zabezpečení činnosti Velitelství pozemních sil OS SR a obrany a ochrany životních zájmů SR a jejich spojenců před vojenskými a nevojenskými hrozbami. Jednotka je vybavena nákladními vozidly štábního typu, lehkými terénními vozidly UAZ, a polními ubytovacími kapacitami. [51]

Základna nastavitelných komunikačních a informačních systémů dislokovaná v posádce Ružomberok. Hlavním úkolem jednotky je zabezpečení interoperability s jednotkami OS států NATO, vytvořit a poskytovat komunikační a informační prostředí jak při výcviku v poli, tak i při řešení krizových stavů a bojových operací, a to jak na území SR, tak i mimo ni na operační a taktické úrovni. [51]

Základna výcviku a mobilizačního doplňování dislokována v posádce Martin a plní úkoly zabezpečení obrany SR a bezpečnosti státu před vnějším napadením cizí mocí a plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv. [51]

2.2.3 Vzdušné síly

Vzdušné síly OS SR jsou základní složkou OS SR. Hlavní úkolem vzdušných sil OS SR je zabezpečit nepřetržitou obranu vzdušného prostoru SR, ochranu vzdušného prostoru členů NATO a v prostoru svojí zodpovědnosti podporovat mezinárodní vojenské jednotky dle přijatých závazků. [51]

Obrázek 6. Organizační struktura vzdušných sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.

Taktické křídlo generálmajora Otta Smika dislokované v Sliaci plní úkoly nepřetržité obrany a ochrany vzdušného prostoru SR a vzdušného prostoru Aliance. Taktické křídlo je vybavené letouny MiG-29 a L-39. [51]

Dopravné křídlo generála Milana Rastislava Štefánika dislokována v posádce Kuchyňa. Křídlo plní úkoly taktické letecké přepravy osob, materiálu a výzbroje. Dále vypomáhá při plnění úloh letecké pozemní pátrací služby a plnění úloh pozemní pátrací záchranné služby. Dopravní křídlo je vybavené dopravními letouny SPARTAN C-27J, L-410 UVP/FG. [51]

Vrtulníkové křídlo generálplukovníka Jána Ambruša dislokované v Prešově. Plní úkoly pátrací a záchranné služby na území SR, dále plní úlohy národního a mezinárodního krizového managementu s důrazem kladeným na přepravu osob, materiálu, provádění průzkumných letů, lokalizaci a likvidaci požárů. Vrtulníkové křídlo je vybavené vrtulníky Mi-17 a UH-60 M Black Hawk. [51]

Protiletadlová raketová brigáda dislokovaná v posádce Nitra. Protiletadlová raketová brigáda je taktickým svazkem vzdušných sil OS SR. Brigáda může působit jako samostatné bojové seskupení nebo vyčleněnou částí sil jako součást mnohonárodního operačního seskupení na obranu určeného vzdušného prostoru při vedení společných mnohonárodních operaci. Brigáda je vyzbrojena vícekanalovým protiletadlovým kompletem S-300 PMU (SA-10 Grumble), 2K12 KUB 2M (SA-6 Gainful) a přenosným PLRK IGLA (SA-18 GROUSE) dále je vybavena automatizovaným systémem velení ASTRA PVO. [51]

Brigáda řízení vzdušných operací dislokována v posádce Zvolen. Brigáda plní úlohy AIR POLICING v rámci NATINAMDS, vykonává aktivní velení a řízení vzdušných sil OS SR, dále provádí sběr, zpracování a distribuci informací pro potřeby Velitelství vzdušných sil a nadřizovaného stupně NATO (CAOC). [51]

2.2.4 Síly pro speciální operace

Jedná se o poměrně nový prvek zařazený do struktury OS SR v roce 2019 po vzoru ostatních států V4 a aliančních partnerů. Tento nový prvek je účinnější při koordinaci a nasazení vůči hybridním hrozbám současnosti. [53]

Obrázek 7. Organizační struktura speciálních sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.

5. pluk speciálního určení dislokovaný v posádce Žilina. Jedná se o speciální jednotku OS SR plnící speciální úkoly typu speciální průzkum a pozorování, úderné akce, vojenská pomoc, vybrané úlohy pomocných operací, poskytování specialistů do národních i mezinárodních úkolových uskupení, protiteroristická činnost. [51]

23. motorizovaný prapor dislokovaný v posádce Trebišov. Prapor plní úkoly obrany území SR, udržování veřejného pořádku, bezpečnosti, svrchovanosti a územní celistvosti a nedotknutelnosti státních hranic, poskytovat pomoc orgánům státní správy, samosprávy a obyvatelstvu při ohrožení života a majetku během krizové situace a při odstraňování následků krizové situace, podílet se na plnění úkolů v operacích mimo území SR. [51]

Výcviková základna sil pro speciální operace dislokována v posádce Žilina.

Středisko civilně-vojenské spolupráce a psychologických operací (CIMIC A PSYOPS).

2.3 Složení ozbrojených sil Polska

Ozbrojené síly Polska jsou plně profesionální a mají celkem 120 000 vojáků z povolání a 73 500 vycvičených vojáků v záloze (informace dle webu globalfirepower.com se stavem k roku 2021). Dle webu globalfirepower.com je Polská armáda na 23. místě, což je v rámci V4 nejlepší umístění.

2.3.1 Velitelství (Dowodztwo)

Hlavním vojenským velitelstvím je generální štáb polské armády dislokovaný ve Varšavě.

Operační velitelství druhů ozbrojených sil přebírá velení nad druhy ozbrojených sil v době krize nebo války v souladu s nařízením MO. v době míru zodpovídá za velení jednotkám vyčleněným do zahraničních operací. [54]

2.3.2 Pozemní síly (Wojska Landowe RP)

Heslo pozemní sil polské armády: „Připraveni zahrnat jakoukoli agresi!“

Pozemní síly tvoří jádro ozbrojených sil Polské republiky. U pozemních sil slouží dvě třetiny všech vojáků ozbrojených sil Polska. Jejich hlavním úkolem je zajistit obranu území Polska proti pozemně-vzdušnému napadení, nebo jiným druhům ohrožení. Pozemní síly se skládají z operačních jednotek a jednotek územní obrany. V době míru se připravují výcvikem a plněním úkolu na podporu míru. Složení pozemních sil RP je následující. 3x mechanizovaná divize, 1x divize obrněné kavalerie, 9x vševojsková brigáda, 1x obrněná brigáda, 5x brigáda obrněné kavalerie, 2x aeromobilní brigáda, 1x letecká brigáda, 1x brigáda Podhalaňských střelců, 2x dělostřelecká brigáda, 2x ženijní brigáda, 2x logistická brigáda. [54]

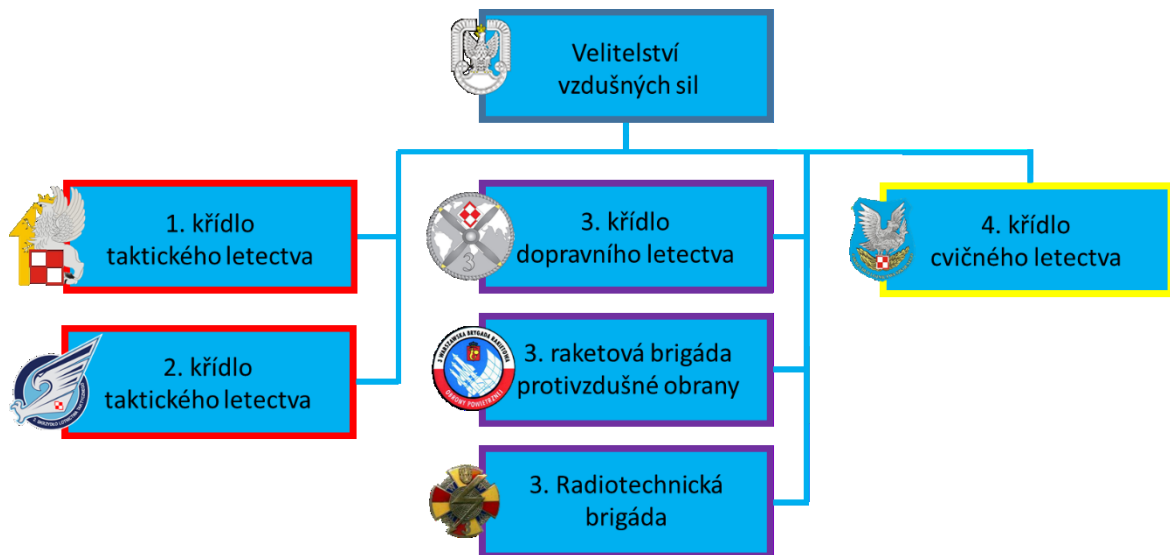

Obrázek 8. Organizační struktura pozemních sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.

2.3.3 Vzdušné síly (Sily Powietrzne RP)

Heslo vzdušných sil: „Zajišťujeme dominanci ve vzdušném prostoru“. Jsou jednotkami zabezpečujícím vzdušný prostor nad Polskou republikou. v rámci vzdušných sil RP slouží

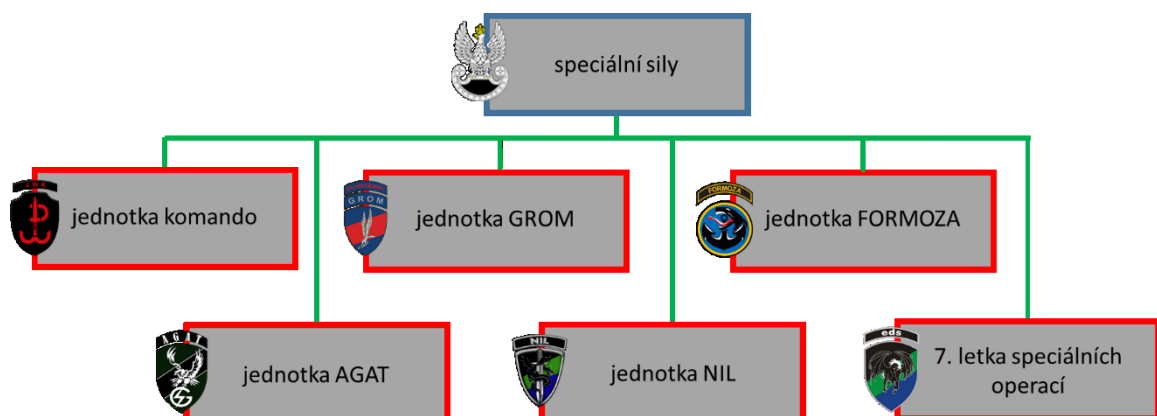
přibližně 17 500 vojáků. Polské letectvo patří k těm nejsilnějším a nejmodernějším ve střední Evropě. Složení vojskového letectva, 1. křídlo taktického letectva, Świdwin, 2. křídlo taktického letectva, Poznaň, 3. křídlo dopravního letectva, Powidz, 4. křídlo cvičného letectva, Protiletadlové letectvo, 3. raketová brigáda protivzdušné obrany, Varšava a 3. radiotechnická brigáda, Wroclav. [54]

Obrázek 9. Organizační struktura vzdušných sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.

2.3.4 Speciální síly (Wojska Specjalne RP)

jsou jednotky určené k plnění speciálních a výsadkových úkolů. Jsou schopné provádět operace samostatně tak i ve spolupráci s jednotkami pozemních i vzdušných sil. Tyto jednotky jsou připravovány pro činnosti za podmínek nejvyššího rizika. V rámci speciálních sil jsou jednotky typu komando, jednotka informační podpory NIL, jednotka speciálních potápěčů FORMOZA, protiteroristická jednotka GROM, jednotka pro činnost z týlu protivníka AGAT a letka zvláštních operací typu SOATU. [54]

Obrázek 10. Organizační struktura speciálních sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.

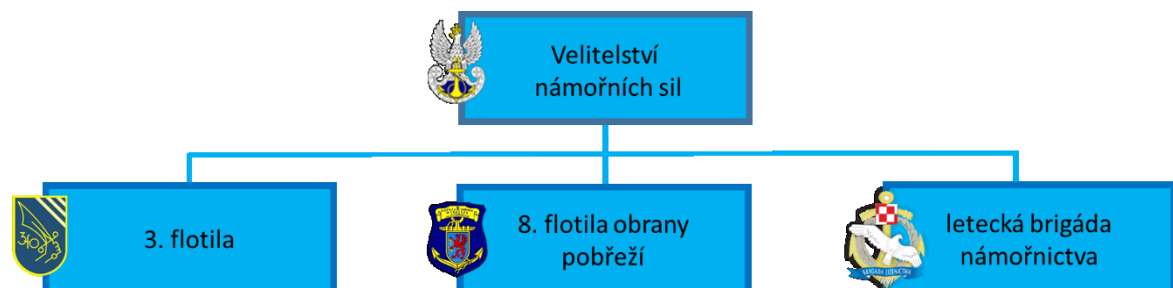
2.3.5 Vojenské námořnictvo (Marynarka Wojenna RP)

3. Flotila – 3. Flotila je největší taktická jednotka polského námořnictva. Kombinuje plnění národních úkolů se zahraničními misemi. Je to základ námořních úderných sil během národního cvičení polských OS. Jednotky 3. flotily se účastní nejen cvičení, ale i skutečných bojových operací. Flotila uvolňuje své lodě do prestižních sil NATO Response Force. [54]

Bitevní perut' se skládá ze dvou raketových fregat, tří raketových lodí Orkan, protiponorkových a hlídkových korvet. Její hlavní úkoly zahrnují provádění jednorázových a týmových raketových úderů na nepřátelské lodě, boj proti nepřátelskému letectvu, ochrana vlastních a doprovázených lodí, protivzdušná obrana vlastních lodí, hlídkování, ochrana komunikačních tras a určených oblastí a vyhledávání a boj proti ponorkám. [54]

8. Flotila obrany pobřeží je dislokována v přístavech Świnoujście a Gdyn. Jejím hlavním úkolem je obrana polských námořních oblastí v pobřežní obranné zóně. 8. flotila je taktické sdružení. Přehled využívané techniky 8. flotilou: 4x transportně-minové ORP typu Lublin, 1x ORP Kontradmiral X. Czernicki, 3x transportní kutr, 12x ORP typu GARDNO, 1x Minolovka ORP typu Kormoran II, 1x Minolovka ORP typu Flaming, 4x ORP typu Mamry, 1x ORP typu Gopło, 1x Tanker Z-8, 1x Demagnetizační stanice, 3x Remorkéry (proj. B860). [54]

Letecká brigáda námořních ozbrojených sil. v současné době jsou ve struktuře brigády tři jednotky: velení letecké brigády polského námořnictva v Gdyni, 43 námořní letecká základna (43 BLotM) a 44 námořní letecká základna (44 BLotM). Letadla a vrtulníky této brigády jsou umístěna na letištích v Gdyni, Babie Doły, Siemirowice a Darłowo. Technika M28B 1R Breeze, W-3WARM Anaconda, SH-2G Super Seasprite, M28B / An-28TD Bryza, An-28E Ekolog, Mi-2, Mi-14GB/R, Mi14 GB, M28B 1RM Bryza Bis. [54]

Obrázek 11. Organizační struktura námořnictva RP [54], upravil Bartoš, 2021.

2.3.6 Síly územní/teritoriální obrany

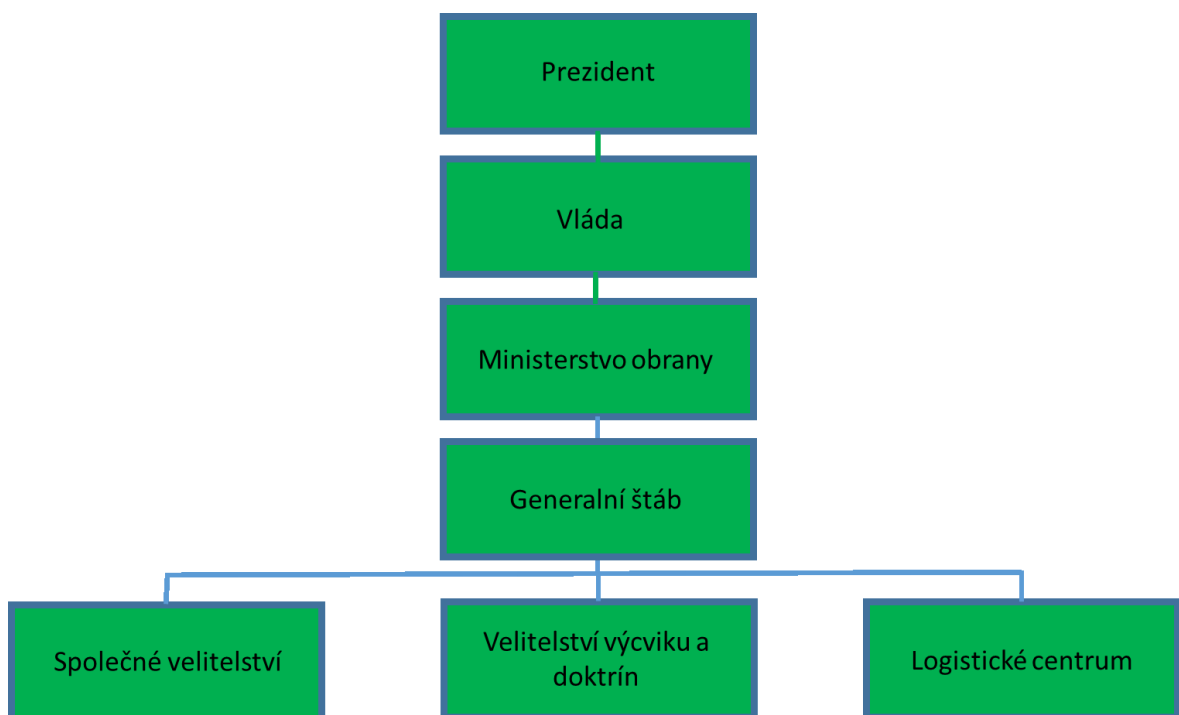
Úkolem jednotek teritoriální obrany (TO) je chránit a podporovat místní komunity. v době míru jde o snižování účinků přírodních a humanitárních katastrof, provádění záchranných operací v krizových situacích. Během války se však stávají podpůrnými silami pro hlavní, nebo operační síly. Od března 2021 Polské ozbrojené síly počítají s osmnácti brigádami TO v celkové síle 35 tisíc vojáků a plánem okolo 50 tisíc vojáků. Jednotky teritoriální obrany budou spadat přímo pod velení generálního štábu. Tyto jednotky jsou velmi blízké našim aktivním zálohám. [54]

2.4 Složení ozbrojených sil Maďarska

Hlavním strategickým orgánem ozbrojených sil Maďarska je ministerstvo obrany se sídlem v Budapešti. Ministerstvu obrany jsou podřízeny tyto jednotky Vojenská národní bezpečnostní služba dislokována v Budapešti a Skupina informační bezpečnosti, systému velení a řízení a spojení dislokována v Budapešti. [14]

OS Maďarska jsou profesionalizované a územní obranu doplňují jednotky aktivních záloh.

Maďarské ozbrojené síly se v rámci hodnocení webu globalfirepower.com umístili na 54 místě, což z nich tvoří nejslabší člunek V4 s bodovým hodnocení 0,8215 (0,0000 je perfektní stav).

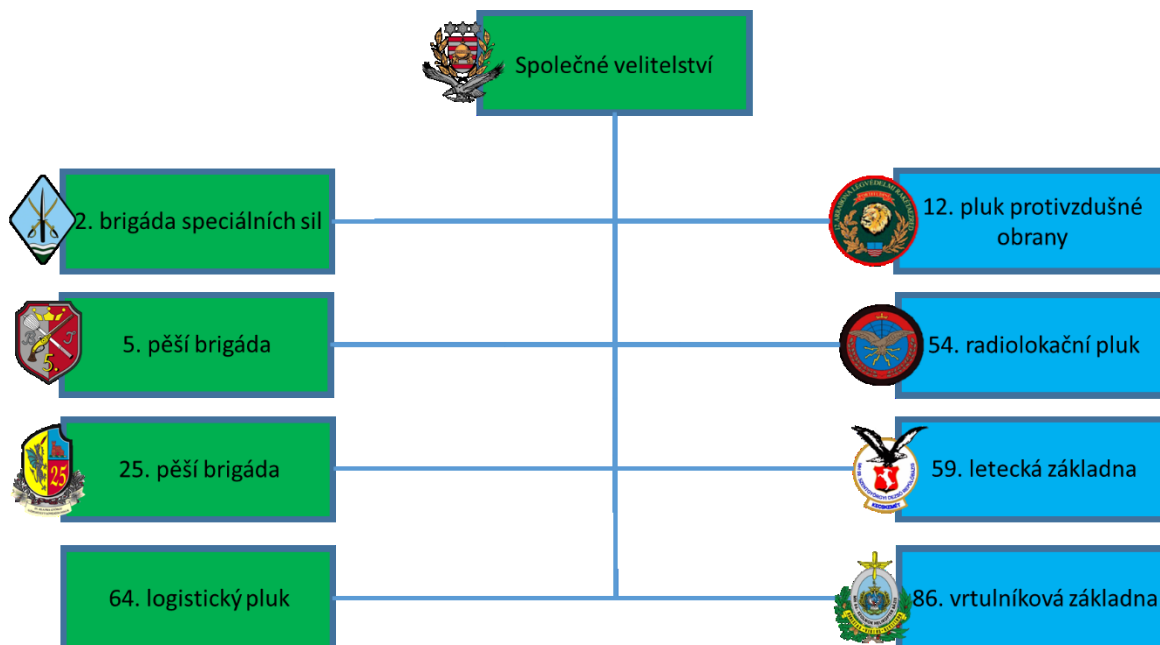
Obrázek 12. Organizační struktura OS Maďarska [14], upravil Bartoš, 2021.

2.4.1 Velitelství

Generální štáb Maďarských obranných sil (dále jen HDF) dislokovaný v Budapešti. Jeho hlavním úkolem strategické plánování a řízení aktivit, peněžních s působností do celé armády. Generálnímu štábu jsou podřízeny tyto jednotky společné velitelství HDF dislokované v Székesfehérváru, Velitelství výcviku a doktrín HDF dislokované v Budapešti, Logistické centrum HDF dislokované v Budapešti, Lékařské centrum HDF divizního typu dislokované v Budapešti, posádková brigáda Budapešť, Centrum prosazení vojenského práva brigádního typu dislokované v Budapešti, pluk geoinformačních služeb dislokovaný v Budapešti a centrum reakce, výcviku a konference dislokovaný v Balatonakaratty. Náčelník generálního štábu maďarských obranných sil je zároveň jejich velitelem. NGŠ HDF je řízen ministrem obrany a vykonává své povinnosti dle vládních nařízení. NGŠ HDF je odpovědný za vojenské schopnosti, vysoký stupeň disciplíny, výcvik a přípravu obranných sil. [55]

Bojové Společné velitelství HDF dislokované v Székesfehérváru. Tomuto velitelství jsou podřízeny všechny jednotky bojových sil i bojové podpory.

V dalším textu si dovoluji dělení na vzdušné a pozemní síly, i když v rámci maďarské armády není toto dělení tak striktní jako u AČR.

Obrázek 13. Organizační struktura společných sil Maďarska [55], upravil Bartoš, 2021

2.4.2 Pozemní síly

2. brigáda speciální sil dislokovaná na vojenském letišti v posádce Szolnok, **5. pěší brigáda dislokována** v posádce Debrecen, **25. pěší brigáda** dislokovaná v posádce Tata, která je vyzbrojena tanky Leopard A2 (pronajaté k provádění výcviku posádek), 1. říční flotila a EOD prapor umístěný v přístavu Újpest v Budapešti, **64. logistický pluk** dislokovaný v posádce Kaposvár, 24. prapor průzkumu dislokovaný v posádce Debreceny, 37. ženijní prapor dislokovaný v posádce Szentes, 43. prapor podpory spojení a velení dislokovaný v posádce Székefehérvár, centrum CIMIC a PSYOPS dislokované v posádce Budapešť. Centrum bojového velení OPS dislokované v posádce Szekesfehérvár. Centrum obrany NBC dislokované v posádce Budapešť. [55]

2.4.3 Vzdušné síly

Centrum vzdušných operací dislokované ve Veszprému. Je místem řízení vzdušných sil odpovídající českému CRC/ARS na Hlavenci. Jeho úkolem je monitorovat vzdušný prostor, identifikovat vzdušné prostředky, koordinovat činnost hotovostních jednotek vzdušných sil a řídit činnost podřízených jednotek. Dále tako provádět výcvik vlastního personálu. [55]

12. pluk protivzdušné raketové obrany dislokovaný v Györu. Vyzbrojený PLRK 2K12 KUB a Mistral. Hlavním úkolem pluku je zabezpečení kritické infrastruktury proti vzdušnému napadení a provádění výcviku obsluh PLRK a zabezpečovacího personálu. [55]

54. radiolokační pluk dislokovaný ve Veszprému. Je vybaven převážně dosluhující ruskou radiolokační technikou a novými radiolokátory italského výrobce. [55]

59. letecká základna dislokovaná na letecké základně v Kecskemétu. Základna je vybavena letouny Saab JAS-39C/D Gripen, Antonov An-26 a Airbus A319. Základna plní úkoly NATINAMDS, národní přepravy a úkoly běžného leteckého výcviku. [55]

86. vrtulníková základna dislokována na letecké základně v Szolnoku. Na této základně je smíšený provoz a je zde výcviková letka pro výcvik příchozích nových pilotů. Základna je vybavena vrtulníky Mi-24P/V, Mi-8, Mi-17, Eurocopter AS 350, Airbus H145M a letouny Zlín Z-242L. [55]

Letecká základna Pápa. Na této základně se nachází mezinárodní dopravní křídlo (Heavy Airlift Wing). z této základny jsou provozovány přepravní letouny Boeing C-17 Globemaster III, náležící do iniciativy strategické letecké přepravy NATO. [55]

Dílčí závěr

V rámci druhé kapitoly byl zkoumán současný stav OS států V4, co se týká organizační struktury. Ozbrojené síly všech čtyř států jsou rozhodujícím výkonným prvkem systému obrany státní celistvosti a suverenity jednotlivých států V4. Hlavní úkoly jednotlivých OS jsou stejné a z toho vyplývající i shodnost z hlediska organizační struktury. Rozdíly je možné vnímat z několika úhlů pohledu, například vlastnictvím námořnictva u polských OS. Tato konkrétní odlišnost je daná geologickou polohou Polska.

V oblasti velení a řízení OS státu V4 je to podobné a všechny státy mají velení svých OS rozděleno na politickou a vojenskou část. U všech zmiňovaných států je hlavním politickým a formálním velitelem ozbrojených sil Prezident republiky. V oblasti vojenské dochází u všech států k dělení, a to díky závazkům vyplývajícím z mezinárodních závazků a z členství v NATO na národní velení a velení vyčleněných sil do struktur mezinárodních jednotek. Nejvyšším vojenským představitelem OS jednotlivých států jsou náčelníci generálního štábu nebo jemu podobného ekvivalentu. V rámci organizační struktury jednotek NATO je to pak SACUER. V rámci mezinárodních dohod se jedná například o jednotky EU Battlegroup (dále jen EU BG), které mají určeného mezinárodního velitele a v případě nasazení jsou tyto jednotky přepodřízeny od národního velení pod velení mezinárodní. Celý proces vychází z podepsaných mezinárodních smluv a závazků s přesně definovaným použitím těchto jednotek.

Všechny státy V4 využívají shodně také dělení dle stupně velení, a to na strategickou úroveň představovanou politickými špičkami, vládami, ministerstvy obrany, hlavními velitelstvími jednotlivých států a mezinárodní velitelství NATO.

Operační úrovní jsou vyšší stupně velitelství jako např. u nás budované velitelství pro operace.

Taktickou úrovní jsou velitelství pozemní, vzdušné, námořní složky či speciálních sil a jejich podřízené jednotky.

V rámci vzdušných sil jsou všechny státy V4 plnými členy NATO a jsou zapojeny do integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO tzv. NATINAMDS.

V současné době, je možné u všech států V4, pozorovat dva odlišné přístupy k budování a udržování OS. Prvním je snaha o udržení OS v co možná nejširším spektru druhů sil a schopností. Druhým je částečná specializace jednotlivých států v určité schopnosti a následná užší mezinárodní spolupráce. U států V4 je možné toto pozorovat v několika

úrovních například při vytváření mezinárodních jednotky, nebo při nákupech zbrojních systému či při užší spolupráci v rámci vojenského výzkumu a průmyslu.

3 TECHNIKA A VÝZBROJ JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ V4

Jedním ze stěžejních prvků všech armád je výzbroj a technika, kterou daná armáda disponuje. Společně s úrovní vycvičenosti vojáků a úrovní aplikace doktrín do praxe, pak tvoří základní pilíře všech moderních armád. I přes dlouhou dobu, která již uplynula od pádu železné opony je stále u všech čtyř států stále přítomná vojenská technika ruské výroby. I přes mnohé modernizační projekty je většina této techniky přinejmenším morálně zastaralá. Vrcholoví představitelé NATO již delší dobu tlačí státy střední Evropy k přezbrojení na techniku kompatibilní s technikou používanou ostatními členy NATO. Využití této techniky při mezinárodních operacích pak vytváří problémy se zásobováním a zvyšuje celkové náklady.

Počty bojové techniky jednotlivých států jsou vázány Smlouvou o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS) a Vídeňského dokumentu (VD). Regulace počtů techniky se vztahuje jak na techniku zařazenou k bojovým jednotkám, uloženou ve skladech (krátkodobě i dlouhodobě) či určenou k odprodeji.

V roce 2019 proběhly dvě jednání států V4 za účasti národních ředitelů pro vyzbrojování v rámci kterých došlo k dohodě o společném nákupu munice cestou NSPA. Dále také došlo k dohodě o vypracování analytické studie na společnou modernizaci prostředků PVO. [45]

Z důvodu značné rozsáhlosti toho tématu bude v této části diplomové práce uvedena pouze základní bojová technika a výzbroj jednotlivých armád. Počty techniky jsou pouze orientační z důvodu rozporuplných údajů uváděných na jednotlivých webech a nemožnosti ověření pravdivosti uváděných čísel. Skutečné počty a reálný stav techniky OS všech států patří mezi klasifikované informace a Maďarsko tyto údaje chrání taxativně.

Nejvyšší počet techniky a zbraní mezi zkoumanými státy vlastní Polsko. Také je jediným státem, který vlastní vojenské námořnictvo.

Dále uváděná data vycházejí z komparace údajů uváděných v oficiálních zdrojích jednotlivých států kombinovaných s údaji z webu globalfirepower.com. Celkové počty vybrané techniky (Tabulka 3).

3.1 Technika a speciální výzbroj

Tanky jsou vysoce mobilní, silně pancéřovaná a mohutně vyzbrojená speciální vozidla. Jejich hlavním úkolem je ničení protivníkových pozemních sil přímou palbou. Tanky T72

používají všechny státy V4, jsou to tanky druhé generace a ve všech státech V4 prošli modernizacemi, které je posunuli minimálně na úroveň tanků 3. generace.

Polské OS vlastní přibližně 250 tanku Leopard A4/A5 a přes 800 tanků T-72 v různých stupních modernizace (v aktivní službě je cca 200 tanků T-72).

Maďarské OS vlastní tanky T-72 v různých stupních modernizace a má v současnosti pronajaté tanky Leopard A4 pro přípravu osádek a technického personálu.

České a Slovenské OS vlastní T-72 v různých stupních modernizace.

Tabulka 1. Tanky armád V4 [53, 54, 55, 56], upravil Bartoš, 2021

		Název a označení techniky	
		T-72	Leopard A4/A5
OS států V4	OS ČR	116	0
	OS SR	30	0
	OS Polska	800	250
	OS Maďarska	34	12

Obrázek 14. Tanky T-72, PT-91 a Leopard [54,56], upravil Bartoš, 2021

Obrněné vozidla jsou lehčí, méně pancéřované a méně vyzbrojené než tanky, mohou mít pásový, kolový nebo kombinovaný podvozek. Obrněná vozidla mají velké spektrum taktického použití, od přepravy a podpory vlastní pěchoty až po plnění speciálních úkolů.

Obrázek 15. Obrněná vozidla TATRAPAN, OT-64 Skot, BTR 80 a ALIGATOR [57, 58], upravil Bartoš, 2021

Polské OS vlastní tato obrněná vozidla BVP-1, KTO Rosomák, M113, M577, BRDM-2, H1151A1.

České OS vlastní obrněná vozidla PANDUR II, BVP I a II, Iveco LMV, Dingo 2CZ, OT-90 a MT-LB

Maďarské OS vlastní obrněná vozidla BTR-80 v různých verzích, BRDM-2, GRIDRÁN 4x4 Oshkosh M-ATV, Cougar a MaxxPro (poslední tři v rámci plnění úkolů během zahraničního nasazení).

Slovenské OS vlastní obrněná vozidla BVP I a II, OT-90, Patria AMV 8x8, Iveco LMV, Aligátor 4x4, TATRAPAN.

Obrázek 16. Obrněná vozidla Pandur II, BVP, Rosomak a BRDM-2 [54, 56, 57], upravil Bartoš, 2021

Dělostřelectvo určené k hlavní palebné podpoře pozemních sil na bojišti. v OS států V4 jsou zastoupeny jak hlavněové (děla, houfnice či minomety) tak i raketomety (stacionární nebo samohybné). U Polských OS jsou v textu uvedeny i střely s plochou dráhou letu, a to, přestože nepatří k dělostřeleckým prostředkům.

Polské OS vlastní 155 mm samohybné houfnice KRAB, 120 mm kolový minomet RAK, 152 mm samohybné kanonové houfnice, 122 mm samohybné houfnice Gvozdik a raketomety M142 HIMARS, raketové systémy WR-40 Lagusta, BM-21 Grad, samohybné pobřežní raketové systémy NSM, střely s plochou dráhou letu JASSM a JASSM-ER.

Obrázek 17. Dělostřelecké prostředky Gvozdík, Krab, WR-40 a BM-21 Grad [54], upravil Bartoš, 2021

České OS vlastní 152 mm samohybné kanónové houfnice DANA.

Maďarské OS vlastní 155 mm samohybné houfnice PzH 2000. Dále mají v záloze uloženy tažené 152 mm houfnice D-20.

Slovenské OS vlastní 155 mm samohybné kanónové houfnice, 122 mm samohybné houfnice Gvozdika, 122 mm raketometry RM vz. 70, tažené minomety vzor 97 a minomety vzor 98

Obrázek 18. Dělostřelecké prostředky D-30, DANA, RM-70 a ZUZANA [56, 57], upravil Bartoš, 2021

Letectvo jedná se o jednotky specializované pro boj ve vzdušném prostoru. Nejčastěji se jedná o jednotky letecké, nebo jednotky protivzdušné obrany.

Polské OS vlastní letouny F-16C/D, MiG-29, Su-22, výcvikové letouny M-346 Master, TS-11 Iskra, PZL-130 Orlik, CASA C-295, C-130 Herkules, vrtulníky Mi-2, Mi-8, Mi-14, Mi-17, W3A Sokol, W3-PL Gluszec, SW-4, S-70i Black Hawk, SH-2G Super Seasprite a Mi-24.

Obrázek 19. Letecká technika L-159, L-39, JAS-39, Mig-29 a F-16 [54, 56, 59], upravil Bartoš, 2021

České OS vlastní letouny JAS-39 Gripen, L-159, L39, AIRBUS A319 CJ, CL-601 Canadair, CASA C-295M, Jakolev JAK-40, Turbolet Let L-410 UVP-E, vrtulníky Mi-8S, Mi-17/Mi-171Š/ŠM, W-3A Sokol, Mi-24.

Obrázek 20. Letecká technika SH-2G, Mi-2, SW-4, W-3PL a H145M [54, 60], upravil Bartoš, 2021

Maďarské OS vlastní letouny Zlín Z-242L, JAS-39C/D Gripen, Antonov An-26 a Airbus A319, Boeing C-17 Globemaster III a vrtulníky Mi-24P/V, Mi-8, Mi-17, Eurocopter AS 350, Airbus H145M.

Obrázek 21. Letecká technika W3A, Mi-8, Mi-17/171, UH60, Mi-24, AS 350 [56, 57, 61], upravil Bartoš, 2021

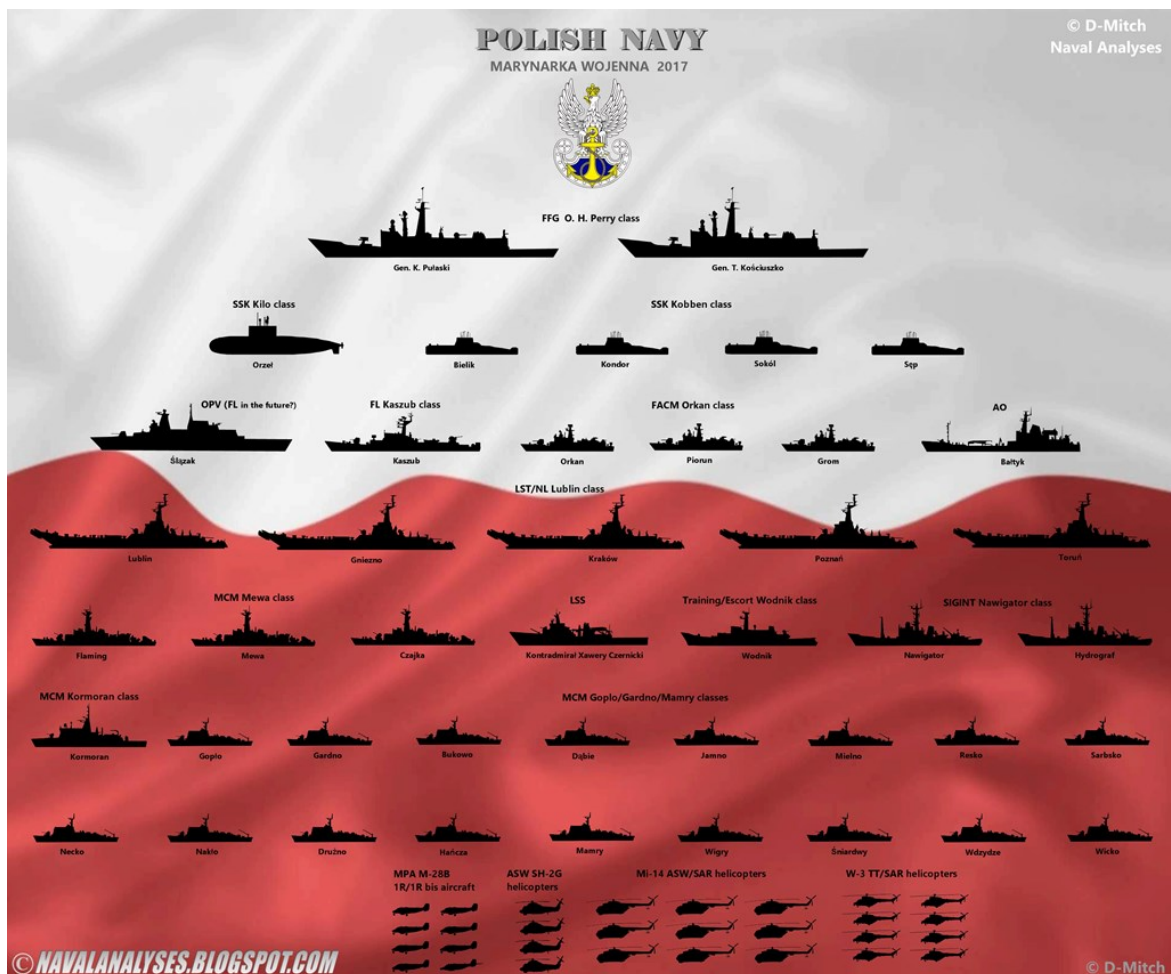
Slovenské OS vlastní letouny MiG-29 a L-39, dopravní letouny SPARTAN C-27J, L-410 UVP/FG a vrtulníky Mi-17 a UH-60 M Black Hawk.

Obrázek 22. Letecká technika AIRBUS, CL-601, L-410, JAK-40 CASA C-295M, C-27J, C-17, C-130 [54, 56, 62, 63], 1, upravil Bartoš, 2021

Námořnictvo je vedle pozemních a vzdušných sil další součástí OS. Součástí námořnictva jsou pozemní i vzdušné jednotky. Hlavní silou námořnictva jsou však lodě. Vojenské námořnictvo má v rámci států V4 pouze Polsko, Maďarsko vlastní říční flotilu.

Polské OS vlastní 2x fregatu, několik korvet, raketových lodí, hlídkových člunů, 5x ponorku, 21x minolovek a 5 podpurné lodě.

Obrázek 23. Přehledné zobrazení techniky námořních sil Polska [64]

Dílčí závěr

Všechny státy V4 se v současnosti nacházejí v různých stádiích přezbrojení z dosluhující techniky a výzbroje. Z důvodu značné finanční náročnosti se jedná o složitý a zdlouhavý krok, který i přes podhodnocením rozpočtu na obranu začíná být u všech států patrný.

Všechny státy vyhodnotili svoje slabá místa a volí mezi nákupem nové techniky a modernizací stávající za pomoci domácího průmyslu. Hlavním důvodem pro nákup nové techniky je morální zastaralost současně využívané techniky a přiblížení se standardům NATO což pak vede ke snížení nákladu na logistickou podporu mezinárodních úkolových uskupení.

Z údajů v této kapitole je vidět, že jednotky ozbrojených sil V4 stále používají podobnou techniku, a i nově pořizovaná technika jednotlivých států je na podobných platformách. V případě, pokud nebudeme brát v podzaz počty techniky, tak se dá konstatovat, že výzbroj všech států V4 na stejné úrovni a jediné oblasti, kde se liší, jsou námořnictvo a dělostřelectvo, přesněji raketové vojsko.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KOMPARACE OZBROJENÝCH SIL

V rámci této kapitoly bude provedena komparace ozbrojených sil států V4 v několika oblastech. Některé oblasti vycházejí jak z předchozích kapitol, tak i jako ostatní oblasti z oficiálních stánek jednotlivých států, databáze SIPRI, Eurostatu a z webových stránek globalfirepower.com.

Komparace ozbrojených sil států V4 je poněkud zavádějící, jelikož již na první pohled je patrná nesouměrnost toho vzorku. Státy V4 jsou rozdílné v několika aspektech ovlivňujících parametry pro budování OS. Jsou to například rozloha, umístění a geologická členitost území, celková délka státních hranic a délka hranice s nealiančním státem, počet obyvatelstva, HDP a rozpočet MO, podíl na celkových vojenských výdajích jednotlivých států.

Polsko je jediným státem s přístupem k moři, čím mu vzniká potřeba vytváření námořních sil, tyto odčerpávají značné finanční prostředky z rozpočtu MO na rozdíl od zbývajících států V4. Délka pobřeží je 770 km.

Tabulka 2. Základní údaje o státech V4 [65, 66, 67, 68], upravil Bartoš, 2021

	POLSKO	ČR	MAĎARSKO	SR
Rozloha (km ²)	312 685	78 867	93 028	49 035
Délka státních hranic (km)	3 071	2 143	2 106	1 611
Počet obyvatel k lednu 2020	38 185 913	10 702 596	9 728 337	5 436 066
Míra populačního růstu	-0,23%	1,04%	-0,29%	-0,08%

4.1 Technika a výzbroj

Technika a výzbroj všech států V4 je současně složená z modernizované techniky sovětské proveniencí která vyžaduje další modernizaci nebo nákup nové. Všechny státy jsou postaveny před stejné dilema, zda investovat do nákupu nové techniky nebo modernizovat tu současnou techniku. Proto je snahou všech států nalezení rovnováhy v rámci svých rozpočtů mezi nákupem nové techniky a modernizováním té stávající, a to maximálního možného využití vlastní průmyslové základny.

Tabulka 3. Počty vybrané vojenské techniky OS států V4, k roku 2020 [53, 56, 69, 70], upravil Bartoš, 2021

OS	Tanky	Obrněné vozidla	Dělostřelectvo		Stíhací letouny	Dopravní letouny	Vrtulníky		Poznámka
			Hlavní	Raketové			Víceúčelové	Útočné	
PL	1050	2547	547	180	91	49	176	30	

ČR	116	682	170	0	12	8	44	15	
HUN	46	944	300	0	12	5	24	8	
SK	30	661	25	25	10	7	23	0	

4.2 Počty vojáků

Početní stavy jednotlivých armád V4 jsou uvedeny v tabulce 4., kde jsou uvedeny počty vojenských profesionálů a jsou rozděleny na příslušníky pozemních sil – ARMY, příslušníky vzdušných sil AIR, příslušníky námořních sil NAVY a ostatní služby – OTHER, v posledním sloupci tabulky jsou uvedeny celkové počty, jak je uvádí americká CIA.

Tabulka 4. Počty profesionálních vojáků OS států V4, k roku 2020 [65, 66, 67, 68], upravil Bartoš, 2021

OS	ARMY	AIR	NAVY	OTHER	CELEKEM
ČR	20000	6000	0	0	26000
HUN	18000	5000	0	0	23000
POL	60000	17000	7000	36000	120000
SK	6000	4000	0	3000	13000

Nepočtenější armádu má Polsko, které je následováno Českou Republikou, Maďarskem a na konci pomyslné řady je Slovensko. Pokud přepočteme počet obyvatel daného státu na jednoho vojáka, pak nám vychází, že největší profesionální armádu má Polsko s koeficientem 318 občanů na vojáka, jako druhá je Česká Republika se 412 občany na jednoho vojáka, následovaná Slovenskem se 418 občany na jednoho vojáka a poslední je Maďarsko se 423 občany na jednoho vojáka. Z tohoto jasně vyplývá, že Polsko udržuje daleko větší profesionální armádu v rámci OS než zbývající tři státy V4.

4.3 Aktuální modernizační projekty

Česká vláda investuje do pořízení nové techniky přibližně 2 miliardy dolarů, a to na nákup pásových obrněných transportérů, 8 víceúčelových vrtulníků, 4 bojových vrtulníků, 52 samohybných děl, cca 2000 nových terénních vozidel, raketového kompletu SHORAD nebo modernizaci systému řízení palby a technické zhodnocení současného tanku T-72M4CZ.

Podle všech dostupných zdrojů je Polská armáda vnímaná jako ta nejsilnější ve středoevropském kontextu. Současné plány polských představitelů vládní moci počítají s investicemi v hodnotě 133 miliard dolarů do modernizace polských ozbrojených sil v období do roku 2035. Plánují nakoupení 32 amerických letadel F-35A což v roce 2019 schválil americký kongres. Kromě letounů plánuje Polsko pořídit do roku 2024 protivzdušný

system Patriot a další komplety PVO středního a krátkého dosahu, dělostřelecký raketový systém HIMARS, vrtulníky pro speciální síly a další techniku včetně ponorek se střelami s plochou dráhou letu Tomahawk. [71, 72]

Tyto nákupy společně s navýšením výdajů na obranu ve výši 2,5 % HDP, a to do roku 2030 zařadí polské ozbrojené síly mezi evropskou elitu.

Maďarská vláda plánuje do roku 2024 dosáhnout výdaje na obranu ve výši 2 % HDP. Dále chce v roce 2020 investovat do pořízení nových zbraní a techniky přibližně 2 miliardy dolarů. Jedná se především o nákup tanků, samohybných houfnic, víceúčelových vrtulníků, pěchotních zbraní, kompletů protivzdušné obrany a modernizaci vrtulníků Mi-24.

Slovenská vláda plánuje udržet pro rok 2020 výdaje na 1,6 % HDP. V rámci nejbližšího období chce investovat do pořízení 16 stíhacích letounů F-16C/D včetně výcviku a logistické podpory, vrtulníků, 17 kusů 3D radiolokátorů (RL) z čehož by mělo být 6 ks středního dosahu, 5 ks malého a 6 ks blízkého dosahu dále je řešena otázka pořízení nových letištních RL, pěchotních zbraní, obrněných transportérů. Dalšími projekty je modernizace BVP1, integrace dělostřeleckých zbraňových systému do automatizovaného systému velení a řízení palby DELOSYS. [53, 70, 73]

V rámci hodnocení plánovaných investic je jasným favoritem Polsko a následuje ho Maďarsko, které má ze všech států V4 historicky největší deficit investic do OS. Na třetím místě se umístila Česká republika a těsně za ním Slovensko. Je však patrné, že všechny státy vnímají zvyšující se nestabilitu a cítí vyšší hrozbu a tím i potřebu investovat do OS jako možné záruky bezpečnosti jednotlivých států i spojenců. Všechny státy rozdělili své OS na profesionální jednotky a poloprofesionální jednotky lokální obrany (u nás jednotky Aktivních záloh) a také všechny státy investují do udržování, nebo prohlubování vojenských znalostí a dovedností vysloužilých vojáku nebo i civilistů formou dobrovolných cvičení.

4.4 Financování

Porovnání OS jednotlivých států z pohledu investic do svých ozbrojených sil. Z dlouhodobého pohledu všechny evropské státy v posledních desetiletích zanedbávala své OS, a kromě snižování počtu vojáku ve službě docházelo taky se škrtání investic do obranného výzkumu a vývoje, do údržby vojenské techniky i do modernizačních projektů či

nákupu nové techniky. Vývoj posledních let ukázal, tato cesta není správná. V rámci států V4 jedině Polsko dodržovalo přibližně 2 % z HDP na financování rozpočtu OS.

Tabulka 5. Procentuální vyjádření podílu vojenských výdajů z HDP u vybraných zemí dle SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021

Country	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ČR	1,2 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %
HUN	1,0 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %
PL	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,9 %	2,1 %
SK	1,3 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %
RU	3,6 %	3,4 %	3,7 %	3,9 %	4,1 %	4,9 %
D	1,3 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,1 %	1,1 %
Country	2016	2017	2018	2019	2020	
ČR	1,0 %	1,0 %	1,1 %	1,2 %	1,4 %	
HUN	1,0 %	1,0 %	1,1 %	1,3 %	1,6 %	
PL	1,9 %	1,9 %	2,0 %	2,0 %	2,2 %	
SK	1,1 %	1,1 %	1,2 %	1,7 %	1,8 %	
RU	5,4 %	4,2 %	3,7 %	3,8 %	4,3 %	
D	1,1 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,4 %	

V tabulce 4. je viditelný zlom představující rok 2016 po kterém všechny státy začínají zvyšovat své rozpočty alokované na OS. Jedním z hybných motorů by mohla být Anexe Krymu Ruskou federací v roce 2014.

Tabulka 6. Procentuální vyjádření podílu vojenských výdajů z celkových vládních výdajů u zemí V4 dle SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021

Stát	2000	2004	2008	2012	2016	2020
ČR	4,6%	4,0%	3,0%	2,4%	2,5%	2,8%
Maďarsko	3,2%	3,0%	2,4%	2,1%	2,1%	3,1%
Polsko	4,4%	4,3%	4,0%	4,2%	4,7%	4,4%
SR	3,1%	4,3%	3,9%	2,6%	2,6%	3,5%

Z Tabulky 4 a 5 je patrné, že jediným státem ze skupiny států V4, který drží dohodnutou úroveň financování rozpočtu OS. V Tabulce 4 je pro porovnání přidán i procentuální podíl vojenských výdajů Ruska a Německa. Z tabulky je patrné, že Ruské výdaje na obranu za celou dobu neklesly pod 3,4 %.

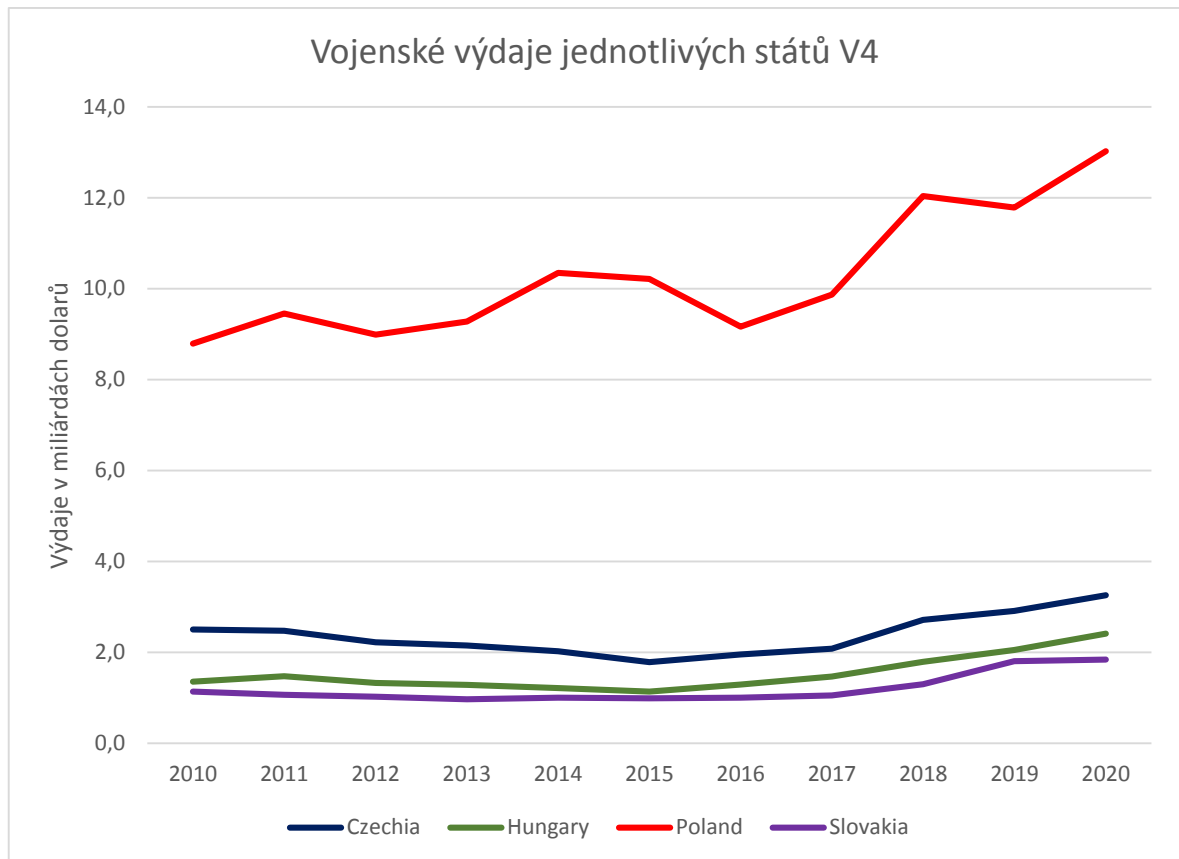
Tabulka 7. Vyjadřuje výdaje na obranu vybraných států v miliardách dolarů [74], upravil Bartoš, 2021

Country	2010	2011	2012	2013	2014	2015
---------	------	------	------	------	------	------

ČR	2,5	2,5	2,2	2,1	2,0	1,8
HUN	1,4	1,5	1,3	1,3	1,2	1,1
PL	8,8	9,5	9,0	9,3	10,3	10,2
SK	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
V4	13,8	14,5	13,5	13,7	14,6	14,1
RU	58,7	70,2	81,5	88,4	84,7	66,4
D	43,0	45,2	43,8	44,2	44,7	38,2
Country	2016	2017	2018	2019	2020	
ČR	2,0	2,1	2,7	2,9	3,3	
HUN	1,3	1,5	1,8	2,1	2,4	
PL	9,2	9,9	12,0	11,8	13,0	
SK	1,0	1,0	1,3	1,8	1,8	
V4	13,4	14,5	17,8	18,5	20,5	
RU	69,2	66,9	61,6	65,2	61,7	
D	39,9	42,2	46,4	49,0	52,8	

V Tabulce 6. a na obrázku 24 jsou uvedeny výdaje na obranu přepočtené na miliardy dolarů. Šedě podbarvené buňky obsahují nejnižší výdaje na obranu konkrétního státu. Modře zapsané údaje jsou odhadem SIPRI.com. V řádku V4 jsou součty všech výdajů států této skupiny.

Z tabulky je také patrné, že nejvíce podfinancované OS mělo Maďarsko, Česká Republika a Slovensko při přepočtu na počet obyvatel investují do svých ozbrojených sil přibližně stejně a nejvíce do svých OS ze skupiny V4 investuje Polsko.

Obrázek 24. Grafické zobrazení vojenských výdajů jednotlivých států V4 dle hodnot udávaných na webu SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021

4.5 Porovnání pomocí indexu síly

Porovnání s využitím dat z webu globalfirepower.com, kde se na prvním místě v rámci V4 umístili OS Polska s PwrInx (Index síly) = 0,4187, na druhém OS České republiky s PwrInx = 0,6204, na třetím místě OS Maďarska s PwrInx = 0,9187 a na posledním místě OS Slovenska s PwrInx = 0,9451. [69]

Hodnocení je sestaveno na základě PwrInx ze stránek globalfirepower.com z databází k roku 2021. PwrInx v sobě zahrnuje vybrané demografické údaje, data o pozemních, vzdušných a námořních silách, o přírodních zdrojích, logistice a finančních zdrojích jednotlivých států. [69]

Dílčí závěr

Při porovnání OS jednotlivých států je patrné, že největší část financí ze státního rozpočtu jde do OS Polska to má taky největší OS ze všech států V4 a jako jediné má taky námořnictvo. Polsko má také ze všech států nejdelší státní hranici a nejdelší hranici se státem mino EU nebo NATO. Polské ozbrojené síly mají také největší počet vojáků, techniky a jsou

nejdále v rámci modernizačních projektů. Jako druhé jsou ozbrojené síly ČR. Ta má třetí nejdelší státní hranici a sousedí pouze se státy, které jsou v EU, nebo NATO. Těsně za ČR jsou ozbrojené síly Maďarska, které má druhou nejdelší státní hranici a druhou nejdelší hranici s státem který není členem EU nebo NATO. V rámci pořizování nových zbraňových systémů nebo modernizaci stávajících jsou s ČR a Slovenskem na obdobné úrovni. Na posledním místě se umístila Slovenská republika především díky nejmenšímu počtu obyvatel a tím i nejmenším finančním zdrojům alokovaným pro OS. Slovensko má také nejkratší státní hranici a nejmenší rozlohu svého území. Slovensko sousedí se státem mimo EU nebo NATO.

Celkově jsou si armády států V4 podobné organizační strukturou a doktrínami vycházejícími z doktrín NATO. V současnosti převážně díky různé úrovni přezbrojování je větší rozdíl v používané technice a pro budoucí využití bude potřeba dodržovat dohodnuté standardy výzbroje a techniky. Dále všechny státy V4 rozdělili své OS na profesionální a poloprofesionální jednotky lokální obrany (u nás jednotky Aktivních záloh) a také všechny státy investují do udržování, nebo prohlubování vojenských znalostí a dovedností vysloužilých vojáků nebo i civilistů formou dobrovolných cvičení.

5 SCÉNÁŘ MOŽNÉHO VÝVOJE OZBROJENÝCH SIL ZEMÍ V4

Scénáře možného vývoje je možné vytvořit pomocí psaní scénářů což je metoda, jejímž cílem je popis průběhu možného budoucího vývoje, ale nejedná se přesnou předpověď budoucnosti. Každý scénář obsahuje hybné síly a události ovlivňující zájmový děj. Hybné síly a události si stanovuje tvůrce scénáře.

Tři alternativní scénáře možného budoucího vývoje OS států V4 byly vytvořeny na základě obecného postupu. Postup aplikace metody scénářů se skládá celkem z pěti kroků: definice a charakteristika zkoumané oblasti, určení hybných sil, stanovení událostí, projektování hybných sil a příprava scénářů.

Scénáře jsou zpracovány podle vlastního pohledu autora, a to na základě znalostí získaných mimo jiné studiem publikací typu:

- vojenské doktríny,
- bílé knihy o obraně,
- koncepce výstavby armád,
- vojenské strategie,
- bezpečnostní strategie,
- obranné strategie,
- dlouhodobé výhledy pro obranu,
- prognózy vývoje bezpečnostního prostředí,
- analytické a statistické publikace v oblasti ozbrojených sil,
- dokumenty NATO v oblasti budoucích operací.

Mezi vybrané hybné síly ovlivňující vývoj OS států V4 ve scénářích patří:

- technologický rozvoj,
- demografický vývoj,
- vývoj bezpečnostního prostředí,
- ekonomický vývoj.

První scénář s názvem **Vytvoření Evropské armády** sleduje budoucí vývoj OS států V4 v kontextu celoevropské armády. EU a NATO v něm čelí souběhu ekonomické krize a zhoršení

bezpečnosti, na které nelze reagovat samostatnými armádami ale jsou zvládnutelné pouze v rámci většího celku.

Druhý scénář s názvem **Specializace jednotlivých armád států V4** popisuje vývoj OS států V4 v konceptu investování jednotlivých států do specializace jednotlivých armád se zachování jednotek územní obrany lehkého typu. Tyto posuny jsou způsobeny zhoršováním hospodářské krize a zrychlováním technologického rozvoje za současné stabilizace bezpečnostního prostředí.

Třetí scénář s názvem **Zavedení automatických systému do OS** nahlíží na možný vývoj v udaném období z hlediska demografického vývoje v jednotlivých státech. Oslabené a stárnoucí OS jednotlivých států V4 jsou nuceny nahrazovat živou silu bojovými stroji a automatickými systémy.

Sepsané scénáře sledují budoucí vývoj OS jednotlivých států V4 v horizontu do roku 2050, počátečním bodem každého scénáře je 1. 1. 2022, kdy, již pravděpodobně budou známy ekonomické důsledky druhé vlny Covid-19.

5.1 Scénář první „Vytvoření společné Evropské armády“

Vymezení hybných sil:

- 1) Pokles ve financování OS díky zvýšenému zadlužení jednotlivých států důsledkem opatření na ochranu před šířením nakažlivých chorob vedoucí ke snížení financování OS v rámci úsporných opatření.
- 2) Dlouhodobé podfinancování OS jednotek evropských členů NATO a reakce představitelů spojených států amerických na toto nedostatečné financování OS evropských států stažením svých jednotek z evropského kontinentu.
- 3) Reakce představitelů Ruska na stažení jednotek USA a postupná anexe Ukrajinského území.

Díky zhoršené bezpečnostní a ekonomické situaci dochází u všech států ke snížení finančních zdrojů alokovaných pro OS což v důsledku vede k neplnění závazků vůči NATO. Dlouhodobé neplnění tohoto závazku vede představitele USA k realizaci rozhodnutí o postupném stažení jednotek USA z Evropy a je nakonec naplánováno a provedeno do konce roku 2028. Stažení jednotek USA z evropského kontinentu vede k výraznému oslabení jak jednotek NATO, tak i všech OS v Evropě. Po stáhnutí jednotek USA z evropského kontinentu se představitelé Ruska odhodlají v horizontu dvou až tří let k postupné anexi dalších částí Ukrajinského území a do roku 2035 k obsazení celého území

Ukrajiny. Jednotlivé státy EU v důsledku ekonomické krize nejsou schopny dosáhnout schody v otázce reakce na vzniklou bezpečnostní hrozbu. Nejintenzivněji vnímají ohrožení státy V4 a z nich především Polsko, Maďarsko a Slovensko. Státy V4 dále rozšiřují spolupráci ve všech odvětvích a zcela mění přístup k financování národních armád. Státy V4 jsou vývojem událostí po roce 2031 nuceny přehodnotit své investice do svých OS, na důležitosti také získá projekt vybudování společných jednotek V4 a výrazná podpora vojenského průmyslu včetně urychlení modernizačních projektů. Všechny státy V4 urychleně vyřazují techniku ruské výroby a přechází na zbraňové platformy používané západními spojenci. V jednotlivých státech V4 se rozpoutá veřejná diskuse o znovuzavedení vojenské základní služby a zvýšení významu jednotek typu domobrany. Do roku 2040 jsou ve všech státech postupně začleněny do OS jednotky typu domobrany zodpovídající za jednotlivá území. Nejvyšší prioritu při budování a naplnění je položen na jednotky v příhraničních územích sousedících s bývalou Ukrajinou. Po roce 2045 se také projeví výsledky společné snahy politických představitelů V4 v oblasti vybudování společné evropské armády s výhledem plného operačního nasazení k roku 2050 a to díky získání podpory dalších států v evropském parlamentu. Díky tomu dochází ke snížení počtů vojáků národních armád a jejich postupný přechod k jednotkám typu domobrany, čímž se sníží celkové náklady na jednotlivé národní OS. Vytvoření evropské armády vede k využívání jednotné technické základny a tím i úsporám při pořizování techniky a při provádění nákupů náhradních dílů a munice.

5.2 Scénář druhý „Specializace jednotlivých armád států V4“

Hybné síly vývoje:

- 1) Pokles finanční rámce OS a tím odložení, rušení nebo významné omezení všech rozjednaných projektů.
- 2) Potřeba zabezpečit vnější bezpečnost státu a celého regionu po částečném odchodu jednotek spojených států, a to i přes omezený rozpočet.
- 3) Výrazné navýšení cen novodobé vojenské techniky a náročnost výzkumu v této oblasti vedoucí k zvýšení významu spolupráce v rámci vojenského výzkumu, a to a nad nadnárodní úrovní.

Skokovým zhoršením ekonomické situace u většiny států světa díky proti epidemiologickým opatřením proti Covid-19, dochází ke snížení finančních zdrojů alokovaných na OS. Díky snížení zdrojů a tím neplnění spojeneckých závazků dochází ke zvýšení napětí mezi

evropskými státy a USA. V rámci mezinárodních dohod dochází do roku 2028 k částečnému stažení vojenských jednotek USA z Evropy což vede k částečnému zklidnění mezinárodního napětí a následnému uklidnění politických špiček většiny států V4, a to až na Polsko. To dále pokračuje v budování komplexních OS a ostatní státy V4 se začínají specializovat pouze na vybrané oblasti svých OS. Do roku 2030 je převedena značná část zodpovědnosti za obranu jednotlivých států V4 na polovojenské jednotky. U profesionálních armád jsou maximalizovány mechanizované jednotky a úspory omezovány jednotlivé druhy vojsk. V rámci mezinárodní spolupráce se vyprofilovaly druhy vojsk, které jsou unikátní a využitelné pro ostatní státy V4 a ty jsou upřednostněny na úkor ostatních druhů vojsk. V rámci AČR se jedná o polní nemocnice, chemické vojsko a jednotky elektronického boje. Dále také dochází k prohlubování spolupráce v rámci výzkumných a výrobních projektů především z důvodu stále se zvyšující ekonomické náročnosti těchto projektů. Také dochází k prohloubení spolupráce při nákupu a pořizování techniky a výzbroje včetně logistického zabezpečení. V rámci úspor jsou všechny státy nuceny navýšit počty příslušníků aktivních záloh na úkor profesionálních vojáků.

5.3 Scénář třetí „Zavedení automatických systému do OS“

Hybné síly vývoje

- 1) Demografický vývoj se stále se snižujícím počtem mladých lidí schopných a ochotných sloužit v OS.
- 2) Rychlý vývoj v oblasti kybernetiky a robotizace, a to at' v oblasti elektronicky a software nebo hardwaru.

Prognóza demografického vývoje populace ve všech státech V4 je velmi podobná a dochází zde k postupnému stárnutí populace za současného snižování počtů nově narozených dětí. V kombinaci s nevhodným životním stylem je výrazně snížen počet rekrutovatelných uchazečů o službu v ozbrojených silách. Je to dáno také sdílením tohoto pomyslného trhu s dalšími silovými a státními složkami (hasiči, policie, záchranná služba). Již v současné době mají všechny armády problém s plným obsazením tabulkových míst svých armád i když Polské a Maďarské OS jsou na tom podstatně lépe než České a Slovenské. Také si všechny státy uvědomují význam automatizace a robotizace, a to nejen v rámci OS. Už několik let probíhá postupné zavádění automatizace a robotizace ve všech odvětvích OS. Například v automatizovaných systémech řízení palby tanků, nebo v různých systémech vojáka či bojiště 21. století. Ve všech čtyřech OS je již na nějaké úrovni implementován

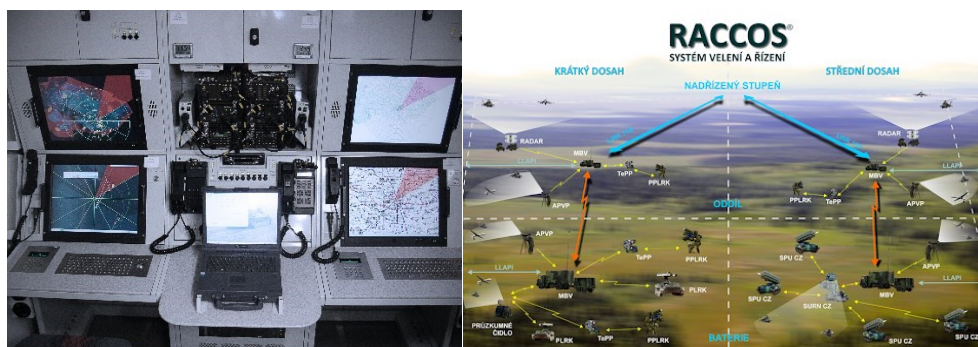
nějaký systém automatizace a v oblasti robotizace již byl spuštěn minimálně spuštěn výzkum. V rámci AČR se výzkumem v tomto oboru zabývala již Vojenská Akademie v Brně a pokračuje v něm Univerzita obrany. Dále například Vojenský technický ústav s několika svými zařízeními a v rámci vojenského obranného průmyslu i mnoho státních či soukromých firem, a to ať již celkově nebo jen jako subdodavatelé. Výzkum a vývoj automatizačních a robotických systému je dnes hojně rozšířený i mimo OS a tímto výzkumem zabývá široké spektrum firem. Všechny vojenské školy státu V4 pracují například na projektech vojáka 21. století (obrázek č. 24) a v rámci vědeckých konferencí, účastí na soutěžích, například organizovaných americkou agenturou DARPA a výstav si vyměňují i své zkušenosti.

Obrázek 25. Vize vojáka 21. století z roku 2005 [75], iDNES.cz

Výstupy z prvních projektů jsou již zavedeny v rámci všech armád. U nás se jedná například o systémy pro velení a řízení C4I2 RACCOS (obrázek č. 25) u protiletadlového raketového vojska, kdy pomocí automatizace dochází ke snížení zátěže operátorů. Nebo jak již jsem zmiňoval automatizovaný systém řízení palby využívaný v modernizovaných tancích. Do roku 2045 je předpoklad postupnému snižování významu lidského operátora s přesunem

zodpovědnosti za provedení konkrétních úkolů mise směrem ke stroji. To bude ovlivněno jak nedostatečným počtem lidských uchazečů (čili již zmíněným demografickým vývojem) tak i požadavky vyplývajícími z potřeb moderního válčiště. Lidský operátor již nebude schopen konkurovat systémům s umělou inteligencí. A to ať se jedná o rychlost rozhodování nebo předávání informací tak i o odolnost. Otázkou je jen zda bude stroj stále pod kontrolou člověka operátora nebo mu bude dána plná či částečná autonomie při koncovém rozhodování o splnění cílů probíhající mise.

Obrázek 26. RACCOS systém velení a řízení vlevo pohled na pracoviště palebných důstojníku vpravo organizace prvků systému C4I2 v rámci bojiště [76, 77]

Robotizace se bude postupně rozšiřovat do různých odborností vojenského prostředí. Ve chvíli, kdy bude vyvinut první použitelný bojový robot bude nasazení živého lidského vojáka považována za moc nebezpečné a masové nasazení i díky ochráncům lidských práv prakticky nemožné. Díky tomu lze očekávat vyšší tlak společnosti na postupnou náhradu lidských vojáků určených pro střetný boj za stroje.

V prvních fázích s předpokladem zavedení do roku 2030 jde o pomocné stroje zabezpečující bojové jednotky, a to ať průzkumnými informacemi, systémy usnadňujícími rozhodování na všech velitelských stupních, nebo jako logistické podpurné prvky či jako automatizované obranné prvky například s využitím systému RF Safe Stop (obrázek č. 27), nebo systém Vigilant Eagle (obrázek č. 27) určený k obraně letiště nebo například velitelských stanovišť. V rámci jednotek V4 lze očekávat do roku 2045 i začlenění prvních bojových robotů, kteří budou plnit například úkoly přepravy materiálu, zabezpečení perimetru základny nebo důležitých objektů, či budou využíváni pro ničení protivníkových obrněných cílů. Při současném vývoji se dá předpokládat, že do roku 2050 budou dalšími skupinami, které budou postupně nahrazovány, vojáci na základních a speciálních funkcích jakou jsou např. střelci a pomocníci střelců, řidiči vozidel bojových i nebojových, příslušníci ženijních

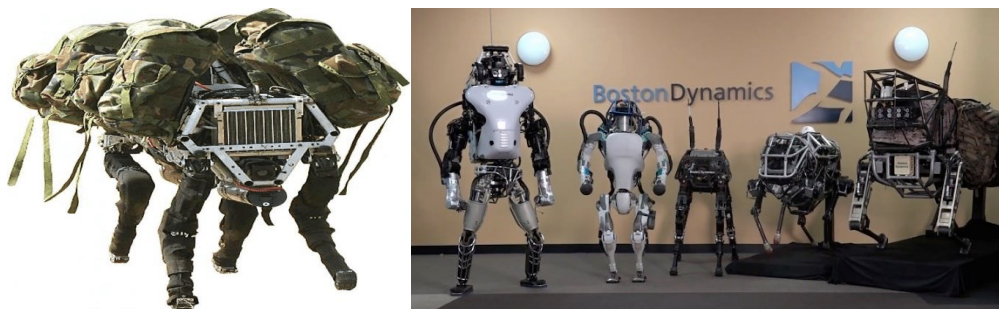
jednotek, sběrači raněných, značkovači cílů, pyrotechnici, štábní specialisté, dělostřelečtí počtáři, spojaři apod. Samozřejmě lze předpokládat, že v počátcích budou stroje stále pod kontrolou lidských operátorů, třeba využitím systémů u kterých jeden operátor bude schopen řídit několik robotických jednotek najednou a na dálku, tedy z bezpečí, nebo kdy bude operátor umístěn v rámci řízeného stroje s možností plného převzetí kontroly, nebo jen s potvrzováním vybraných kritických činností nebo rozhodnutí stroje.

Obrázek 27. Vlevo a uprostřed je zobrazen systém RF Safe Stop, vlevo pak Vigilant Eagle [78]

Ruská Federace použila robotický bojový systémy typu Uran-9 v rámci Syrské operace. Během tohoto nasazení se robotický systém testoval za řízení operátorem, tak i v rámci autonomního režimu. Při ostrém bojovém nasazení byly identifikovány problémy se spolehlivostí různých komponent tohoto systému. Podle vyjádření vrchních představitelů Ruské armády již však byly odstraněny a tento systém může být zaveden do výzbroje. [79]

Výzkum na tomto poli je velice náročný, a to jak na vědecké kapacity, tak i na finanční zdroje, a proto je z pohledu budoucnosti možný hlavně ve sjednocených projektech více států. Výsledky z tohoto výzkumu jsou však implementované i do mnoha civilních aplikací, a tudíž je možné je v budoucnosti zaplatit. Mezi lídry ve vývoji pomocných bojových robotů současnosti patří americká firma BostonDynamics se svým robotem Legend Squad (obrázek 28). Tento robotický nosič výstroje byl už operačně nasazen. Tato firma vyvíjí i další robotické systémy (obrázek 28).

Obrázek 28. Vlevo přepravní robot Legged Squad, vpravo skupina robotů z BostonDynamics [80]

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývá ozbrojenými silami států Visegrádské skupiny. Členství v tomto politicko-ekonomicko-vojenském spolku je všemi státy chápáno jako důležitá, ale ne jako nezbytná. Všechny státy si uvědomují potřebu spolupráce ve všech oblastech a postupně se také zvyšuje význam V4. Politické špičky si začínají uvědomovat, že pokud se snaží prosazovat něco na mezinárodní úrovni, mají větší šanci, pokud to prosazují společně. Je zde rozebrán legislativní rámec OS V4 a je zde také popsána organizační struktura OS jednotlivých států včetně techniky, kterou jednotlivé státy disponují.

Ve čtvrté části této práce je provedeno porovnání jednotlivých armád. v rámci této části je jasně patrné, že nejsilnější armádu má Polsko, a to jak v rámci počtu, tak i v rámci investic. Pokud by se ostatní tři státy spojili tak dosahují přibližně poloviny prostředků i sil. Což je docela smutné.

Zkoumání budoucího vývoje je složitý proces, kterým se zabývá bezpečnostní futurologie. Analýza oficiálních dokumentů, odborných článků a jiných zdrojů, pak vytváří rámec pro rozbor a srovnání vybraných dlouhodobých prognóz možného vývoje OS pocházejících od vlád jednotlivých států, vojenských představitelů, prognostických pracovišť a nezávislých prognostiků. Srovnání se nezaměřuje pouze na dění v rámci OS V4, ale klade také důraz na bezpečnostní okolí, které se významnou měrou podílí na vývoji bezpečnosti v Evropě. Součástí práce a zároveň stěžejním výstupem jsou alternativní scénáře možného budoucího vývoje OS států V4 v horizontu do roku 2050, které nabízí pohled autora na budoucnost OS těchto států.

První scénář s názvem **Vytvoření Evropské armády** sleduje budoucí vývoj OS států V4 v kontextu celoevropské armády. EU a NATO v něm čelí souběhu ekonomické krize a zhoršení bezpečnosti, na které nelze reagovat samostatnými armádami, ale jsou zvládnutelné pouze v rámci většího celku.

Druhý scénář s názvem **Specializace jednotlivých armád států V4** popisuje vývoj OS států V4 v konceptu investování jednotlivých států do specializace jednotlivých armád se zachování jednotek územní obrany lehkého typu. Tyto posuny jsou způsobeny zhoršováním hospodářské krize a zrychlováním technologického rozvoje za současné stabilizace bezpečnostního prostředí.

Třetí scénář s názvem **Zavedení automatických systému do OS** nahlíží na možný vývoj v udaném období z hlediska demografického vývoje v jednotlivých státech. Oslabené a stárnoucí OS jednotlivých států V4 jsou nuceny nahrazovat živou silu bojovými stroji a automatickými systémy.

Výstupy práce by měly posloužit především jako cenný zdroj informací, o možném budoucím vývoji OS států V4.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Koncepce výstavby Armády České republiky 2025: upravená verze ke zveřejnění. *Mocr.army.cz* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2015 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/KVA_R_ve_ejn_verze.pdf
- [2] Koncepce výstavby Armády České republiky 2030: upravená verze ke zveřejnění. *Mocr.army.cz* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2019 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: http://www.acr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/koncepce_2030.pdf
- [3] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. O bezpečnosti ČR. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/sc/1998-110>
- [4] 219/1999 Sb. Zákon o ozbrojených silách České republiky v rámci řízení AČR. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/sc/1999-219>
- [5] 45/2016 Sb. Zákon o službě vojáků v záloze. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/sc/2016-45>
- [6] 139/2017 Sb. Nařízení vlády o plánování obrany státu. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/sc/2017-139>
- [7] 300/2002 Sb o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii). *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/sc/2002-300>
- [8] 170/2002 Sb. Zákon o válečných veteránech. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o., 2010 [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-170>
- [9] 321/2002 Z. z. Zákon o ozbrojených silách Slovenské republiky. *Zákony pre ľudí – zbiierka zákonov SR v aktuálnom konsolidovanom znení*. [online]. Copyright © S-EPI

- s.r.o., 2010-2021 [cit. 2020-08-07]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-321>
- [10] 319/2002 Z. z. Zákon o obraně Slovenské republiky. *Zákony pre ľudí – zbierka zákonov SR v aktuálnom konsolidovanom znení*. [online]. Copyright © S-EPI s.r.o., 2010-2021 [cit. 2020-08-07]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-319>
- [11] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. *Právni akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava: Kancelář národní bezpečnosti, 1997 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf>
- [12] Zákon o všeobecné povinnosti obrany RP z roku 1967 ve znění pozdějších předpisů *Právni akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava: Kancelář národní bezpečnosti, 1997 [cit. 2020-07-12]. Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/-WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf>
- [13] Zákon 1995 CXXV. o národních bezpečnostních službách. Njt.hu: Národní vyhledavač právních předpisů [online]. Budapešť: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft, 2021 [cit. 2021-05-15] Dostupné z: <http://njt.hu/jogszabaly/1995-125-00-00>
- [14] Zákon 2011 CXIII. o národní obraně a Maďarských ozbrojených silách. Njt.hu: Národní vyhledavač právních předpisů [online]. Budapešť: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Kft, 2020 [cit. 2020-07-15] Dostupné z: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139266.386437
- [15] ČR, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Bezpečnostní strategie České republiky*. Praha, 2015. 23 s. ISBN 978-80-7441-005-5.
- [16] Dyčka, Lukáš. *Adaptace obranné politiky České republiky na vývoj bezpečnostního prostředí*. Brno, 2017. Disertační práce. Univerzita Obrany
- [17] *Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019 – 2024* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, verze k 20. 1. 2020 [cit. 2020-07-29] Dostupné z: https://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske--dokumenty-46088/koncepce_p_ravy_ob_an_k_obran_st_tu_2019-2024.pdf
- [18] *Koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR 2013*. [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, verze k roku 2013 [cit. 2020-07-29] Dostupné z:

- <https://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske--dokumenty-46088/koncepce-mobilizace.pdf>
- [19] Dlouhodobá vize resortu MO 2008-2028. [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, verze k 20. 1. 2016 [cit. 2020-07-29] Dostupné z: <https://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske--dokumenty-46088/2008-Dlouhodobaa-vize-resortu-MO.pdf>
- [20] Koncepce obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 2016 až 2022 [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, verze k 20. 1. 2016 [cit. 2020-07-29] Dostupné z: https://vyzkum.army.cz/sites/vyzkum.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/iii_koncepce.pdf
- [21] Plán obrany České republiky [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky 2011 [cit. 2020-07-30] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/Pl_n_obrany1.pdf
- [22] *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2019. ISBN 978-80-7278-772-2
- [23] Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025. [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, verze k roku 2016 [cit. 2020-07-29] Dostupné z: <https://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske--dokumenty-46088/strategie-vyzbrojovani-do-2025.pdf>
- [24] MO SR – KOd. *Rezort obrany začal s přípravou nové Orannej stratégie SR na medzirezortnej úrovni* [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, © 28. 7. 2020 [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/47569-sk/rezort-obrany-zacal-s-pripravou-novej-obrannej-strategie-sr-na-medzirezortnej-urovni/>
- [25] Obranná strategie SR [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2005 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/data/files/832.pdf>
- [26] NOVÁKOVÁ, Martina. *Bezpečnostní a obranná politika Slovenské republiky - 1. část* [online]. E-polis.cz, 31. červenec 2008 [cit. 2020-08-02]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/bezpecnostni-a-obranna-politika-slovenske-republiky-1-cast.html>
[ISSN 1801-1438.](https://www.mosr.sk/)

- [27] Bezpečnostní strategie SR [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2005 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/data/files/833.pdf>
- [28] Bílá kniha o obraně SR [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2016 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: https://www.mosr.sk/data/BKO2016_HQ.pdf
- [29] Dlouhodobý plán na rozvoj obrany s důrazem na výstavbu a rozvoj OS SR s výhledem do roku 2030 [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2017 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: https://www.mosr.sk/data/files/3869_3561_dlhodoby-plan-2017.pdf
- [30] Doktrína ozbrojených sil Slovenské republiky [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2009 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.mod.gov.sk/data/files/831.pdf>
- [31] Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. *Právní akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava: Kancelář národní bezpečnosti, 2020 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf
- [32] Strategie rozvoje národní bezpečnosti RP 2022 [online]. Varšava: Národní bezpečnostní kancelář 2013 [cit. 2020-07-17]. Dostupné z: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dok/01/strategia_rozwoju_systemu_bezpieczenstwa_narodowego_rp_2022.pdf
- [33] Bílá kniha národní bezpečnosti RP. *Právní akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava: Kancelář národní bezpečnosti, 2020 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dok/01/Biala_Ksiega_inter_mm.pdf
- [34] Strategická koncepce námořní bezpečnosti Polské republiky. *Právní akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava-Gdyně: Kancelář národní bezpečnosti, 2020 [cit. 2020-08-09]. Dostupné z: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dok/SKBM_RP.pdf
- [35] Doktrína kybernetické bezpečnosti Polské republiky. *Právní akty a strategické dokumenty* [online]. Varšava: Kancelář národní bezpečnosti, 2015 [cit. 2020-08-11]. Dostupné z: <https://www.bbn.gov.pl/ftp/dok/01/DCB.pdf>
- [36] MOČR, Vývoj skutečných počtů osob v rezortu MO ČR v letech 1992 – 2020 [online]. Praha, army.cz 2021 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: <https://www.mocr.army.cz/skripts/detail.php?id=129653>

- [37] Armáda ČR, *organizační struktura ačr.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/default.htm>
- [38] Armáda ČR, *Velitelství pro operace.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/operace/-velitelstvi-pro-operace---spolecne-operacni-centrum-218819/>
- [39] Armáda ČR, *Velitelství pozemních sil.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/poz/velitelstvi-pozemnich-sil-acr-221600/>
- [40] Armáda ČR, *Velitelství vzdušných sil.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdusnych-sil-86864/>
- [41] Armáda ČR, *Velitelství kybernetických sil a informačních operací.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/kyb/velitelstvi-kybernetickych-sil-a-informacnich-operaci-214169/>
- [42] Armáda ČR, *Velitelství teritoria.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/ter/velitelstvi-teritoria-214170/>
- [43] Armáda ČR, *Velitelství výcviku – Vojenská akademie.* [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/va/velitelstvi-vycviku-_-vojenska-akademie--87035/
- [44] Velitelství výcviku – Vojenská akademie, *Centrum vojenského vzdělávání.* [online]. Vyškov, vavyskov.cz 2021 [cit. 2020-12-28]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.acr/>
- [45] *43. výsadkový pluk* [online]. Chrudim 43. výsadkový pluk, 2020 [cit. 2020-09-29]. Dostupné z: <https://43vysadkovypluk.cz>
- [46] *21. základna taktického letectva Čáslav: Zvolenská.* [online]. Čáslav: Copyright 21. základna taktického letectva Čáslav, 2021 [cit. 2020-09-30]. Dostupné z: <http://afbcaslav.cz/>
- [47] *Univerzita obrany: docendo discimus* [online]. Brno: © Univerzita obrany, 2021 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.unob.cz/stranky/default.aspx>

- [48] *Aktivní záloha (AZ)* [online]. Praha: Copyright © Ministerstvo obrany, 2004-2014 [cit. 2020-09-29]. Dostupné z: <https://aktivnizaloha.army.cz/>
- [49] 460/1992 Zb. Ústava Slovenské republiky. *Zákony pre ľudí - Sbírka zákonů SR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © S-EPI, s.r.o., 1992 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460>
- [50] Ministerstvo obrany SR. [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2020 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/24057-sk/ministerstvo-obrany/>
- [51] *Ozbrojené sily Slovenskej republiky* [online]. Trenčín: Základňa stacionárnych komunikačných a informačných systémov, © 2003-2012 [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.mil.sk/>
- [52] Poslanie 2. mechanizovanej brigády. [Online]. Copyright © Základna stacionárnych a informačných systémů 2012 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://mbpo.mil.sk/942/>
- [53] *Ročenka ministerstva obrany SR*. Bratislava: Západoslóvenské tlačiarne Skalica, spol. s r. o, 2020. ISBN 978-80-89261-83-3.
- [54] *Wojsko Polskie* [Online]. © Wojsko Polskie [cit. 2020-08-29]. Dostupné z: <https://wojsko-polskie.pl/>
- [55] *Honvedelem* [Online]. Budapešť: © HM Zrinyi Kft, 2019 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://honvedelem.hu/>
- [56] Armáda ČR, *technika a výzbroj*. [online]. Praha Army.cz 2021 [cit. 2020-12-30]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/technika/default.htm>
- [57] *Ozbrojené sily Slovenskej republiky: Pozemné sily SR* [online]. Bratislava: © VK Soft, 2010-2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://ossr.vksoft.eu/pozemne-sily/>
- [58] *Vojenská technika pozemá: BVP/OT* [online]. Bratislava: © Military foto, 2019 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.militaryfoto.sk/pages/page.php?page=technika&idxPage=1&id3>
- [59] *Ozbrojené sily Slovenskej republiky: Vzdušné sily SR* [online]. Bratislava: © VK Soft, 2010-2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://ossr.vksoft.eu/vzdusne-sily/>

- [60] REGOS, Andras. Airbus H145M HU. *Jetphotos* [online]. Szolnok: JetPhotos, 2020, 2020-01-19 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: https://cdn.jetphotos.com/full/5/57064_1578668757.jpg
- [61] Eurocopter AS 350 Ecureuil. *Jetphotos* [online]. Szolnok: JetPhotos, 2020, 2019-12-03 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: https://cdn.jetphotos.com/full/5/65243_1574445778.jpg
- [62] Spartan C-27J. *Dopravné krídlo generála Milana Rastislava Štefánika Kuchyňa* [online]. Kuchyňa: Základňa stacionárných a infomačných systémov, 2012 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://lzkuchyna.mil.sk/data/files/5288.jpg>
- [63] U. S. Air Force, C-17 globemaster. *Wikimedia Commons*. [online]. Edwards Air Base, Kalifornie, Texas. Wikimedia Commons 2021, 2004-03-22 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bc/C-17_test_sortie.jpg
- [64] MITCH, Dimitris. Polish Navy: Marinarka vojenna 2017. *Naval Aalyses: FLEETS #17: Spanis Navy, Polish Navy and Irisch Naval Service today* [online]. Greece: Naval Analyses, 2012, 2017-06-13 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://i.imgur.com/yHMXeUJ.jpg>
- [65] Czehia – The World Factbook. [online]. USA: CIA, 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: www.cia.gov/the-world-factbook/countries/czechia/
- [66] Slovakia – The World Factbook. [online]. USA: CIA, 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: www.cia.gov/the-world-factbook/countries/slovakia/
- [67] Poland – The World Factbook. [online]. USA: CIA, 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: www.cia.gov/the-world-factbook/countries/poland/
- [68] Hungary – The World Factbook. [online]. USA: CIA, 2021 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: www.cia.gov/the-world-factbook/countries/hungary/
- [69] 2021 Military Stregth Ranking. *Global firepower – 2021 World Military Strength Rankings* [online]. Copyright © 2021 [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php>
- [70] Studie uskutočniteľnosti k obstaraniu 2ks vrtulníkov UH-60M s výbavou pre sily pre špeciálne operacie s využitím fondov schválených vládou USA. Ministerstvo obrany SR. [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky 2021 [cit. 2021-04-

- 28]. Dostupné z: https://www.mosr.sk/data/files/4378_tudia-uskutecnitelnosti-uh-60m-pre-ss0-fondy-usg.pdf
- [71] Polsko dá miliardy do modernizace armády. *Natoaktual.cz: Oficiální portál Informačního centra o NATO* [online]. Ostrava: Jagello 2000, z. s., 11. 10. 2019 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: https://www.natoaktual.cz/v-mediich/polsko-da-miliardy-do-modernizace-armady.A191011_142141_na_media_m02
- [72] GROHMANN, Jan, Náhrada MiGů-29 a Su-22: Polské letectvo hledí do budoucna. *Armadninoviny.cz: Konzervativní armádní magazín* [online]. Copyright © Armadninoviny.cz, 30. 11. 2018 [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: <https://www.armadninoviny.cz/nahrada-migu-29-a-su-22-polske-letectvo-hledi-do-budoucna.html>
- [73] Slovensko podepisalo s Izraelom zmluvu na nové 3D radiolokátory pre Ozbrojené sily SR, finálny kontrakt znamená úsporu 11,7 milióna eur a garantuje zapojenie slovenského obranného priemyslu. *Ministerstvo obrany SR*. [online]. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky 2021 [cit. 2021-04-28]. Dostupné z: <https://www.mosr.sk/48965-sk/slovensko-podpisalo-s-iraelom-zmluvu-na-nove-3d-radiolokatory-pre-ozbrojene-sily-sr-finalny-kontrakt-zanmena-usporu-117-miliona-eur-a-farantuje-zapojenie-slovenskeho-obranneho-prumyslu/>
- [74] Home | *SIPRI* [online]. Copyright ©OG [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: https://sipri.org/sites/default/files/SIPRI-Milex-data-1949-2020_0.xlsx
- [75] Voják budoucnosti. *IDNES.CZ: Zpravodajství* [online]. Praha: MAFRA, 2005, 2005-06-16 [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: https://1gr.cz/imgs/domaci/A050616_VOT_VOJAK_N_N.gif
- [76] C4I SHORAD (RACCOS): Základní charakteristiky. *Retia a.s.: Vojenské a bezpečnostní systémy* [online]. Pardubice: Retia [cit. 2021-5-20]. Dostupné z: <https://www.retia.cz/vojenske-a-bezecnostni-systemy/systemy-veleni-a-rizeni-c4i2/raccos/>
- [77] C4I SHORAD (RACCOS): C4I SHORAD (RACCOS) zahrnuje. *Retia a.s.: Vojenské a bezpečnostní systémy* [online]. Pardubice: Retia [cit. 2021-5-20]. Dostupné z: <https://www.retia.cz/vojenske-a-bezecnostni-systemy/systemy-veleni-a-rizeni-c4i2/raccos/>

- [78] VALOUCH, Jan. Zbraně se směrovou energií jako prostředek rozvoje schopností ozbrojených sil. *Vojenské rozhledy*. [online]. Copyright © 2016 [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/technika-a-vyzbroj/zbrane-se-smerovou-energii>
- [79] Rusko buduje robotickou jednotku včetně neznámějšího stroje Uran-9. *IDNES.CZ: Technet*. [online]. Praha: MAFRA, 2021, 2021-05-29 [cit. 2021-05-29]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/armada-robot-uran-9-rusko-vozidlo.A210528_151213_vojenstvi_vse
- [80] LS3-Legged squad. *Reserchgate* [online]. ResearchGate, © 2008-2021, 2016 [cit. 2021-5-31]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/LS3-Legged-squad-support-systems-22_fig4_306064499

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

HDP	Hrubý domácí produkt
EU	Evropská Unie
EU BG	Evropský battlegroup
NATO	Severoatlantická aliance
OS	Ozbrojené síly
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
PL	Polská republika
RP	Rzeczpospolita Polska
HUN	Maďarská republika
V4	Visegrádská skupina
TO	Teritoriální obrana
NATINAMDS	Integrovaný systém protivzdušné a protiraketové obrany NATO
NaPoSy	Národní posilový systém protivzdušné obrany
VzS	Vzdušné síly
IZS	Integrovaný záchranný systém
SAR	Služba pátrání a záchrany
OSN	Organizace spojených národů
AČR	Armáda české republiky
CAOC	Středisko společných vzdušných operací
AZ	Aktivní zálohy
PVO	Protivzdušná obrana
KVV	Krajské vojenské velitelství
SPL	Správa letiště Pardubice
CLV	Centrum leteckého výcviku

GŠ	Generální štáb
NGŠ	Náčelník generálního štábu
RF	Ruská Federace
MO	Ministerstvo obrany
LOV	Lehké obrněné vozidlo
KOT	Kolový obrněný transportér
PwrInx	Index celkové síly

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Organizační struktura AČR [4], upravil Bartoš, 2021.	32
Obrázek 2. Organizační struktura pozemních sil AČR [39], upravil Bartoš, 2021.	35
Obrázek 3. Organizační struktura vzdušných sil AČR [40], upravil Bartoš, 2021.	37
Obrázek 4. Organizační struktura OSSR [50].	40
Obrázek 5. Organizační struktura pozemních sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.	43
Obrázek 6. Organizační struktura vzdušných sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.	45
Obrázek 7. Organizační struktura speciálních sil OSSR [51], upravil Bartoš, 2021.	46
Obrázek 8. Organizační struktura pozemních sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.	47
Obrázek 9. Organizační struktura vzdušných sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.	48
Obrázek 10. Organizační struktura speciálních sil RP [54], upravil Bartoš, 2021.	48
Obrázek 11. Organizační struktura námořnictva RP [54], upravil Bartoš, 2021.	49
Obrázek 12. Organizační struktura OS Maďarska [14], upravil Bartoš, 2021.	50
Obrázek 13. Organizační struktura společný sil Maďarska [55], upravil Bartoš, 2021.	51
Obrázek 14. Tanky T-72, PT-91 a Leopard [54,56], upravil Bartoš, 2021.	56
Obrázek 15. Obrněná vozidla TATRAPAN, OT-64 Skot, BTR 80 a ALIGATOR [57, 58], upravil Bartoš, 2021.	57
Obrázek 16. Obrněná vozidla Pandur II, BVP, Rosomak a BRDM-2 [54, 56, 57], upravil Bartoš, 2021.	58
Obrázek 17. Dělostřelecké prostředky Gvozdík, Krab, WR-40 a BM-21 Grad [54], upravil Bartoš, 2021.	59
Obrázek 18. Dělostřelecké prostředky D-30, DANA, RM-70 a ZUZANA [56, 57], upravil Bartoš, 2021.	60
Obrázek 19. Letecká technika L-159, L-39, JAS-39, Mig-29 a F-16 [54, 56, 59], upravil Bartoš, 2021.	61
Obrázek 20. Letecká technika SH-2G, Mi-2, SW-4, W-3PL a H145M [54, 60], upravil Bartoš, 2021.	62
Obrázek 21. Letecká technika W3A, Mi-8, Mi-17/171, UH60, Mi-24, AS 350 [56, 57, 61], upravil Bartoš, 2021.	63
Obrázek 22. Letecká technika AIRBUS, CL-601, L-410, JAK-40 CASA C-295M, C-27J, C- 17, C-130 [54, 56, 62, 63], 1, upravil Bartoš, 2021.	63
Obrázek 23. Přehledné zobrazení techniky námořních sil Polska [64].	64
Obrázek 24. Grafické zobrazení vojenských výdajů jednotlivých států V4 dle hodnot udávaných na webu SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021.	72
Obrázek 25. Vize vojáka 21. století z roku 2005 [75], iDNES.cz.	78
Obrázek 26. RACCOS systém velení a řízení vlevo pohled na pracoviště palebných důstojníků vpravo organizace prvků systému C4I2 v rámci bojiště [76, 77].	79

Obrázek 27. Vlevo a uprostřed je zobrazen systém RF Safe Stop, vlevo pak Vigilant Eagle [78]	80
Obrázek 28. Vlevo přepravní robot Legged Squad, vpravo skupina robotů z BostonDynamics [80]	81

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Tanky armád V4 [53, 54, 55, 56], upravil Bartoš, 2021	56
Tabulka 2. Základní údaje o státech V4 [65, 66, 67, 68], upravil Bartoš, 2021	67
Tabulka 3. Počty vybrané vojenské techniky OS států V4, k roku 2020 [53, 56, 69, 70], upravil Bartoš, 2021	67
Tabulka 4. Počty profesionálních vojáků OS států V4, k roku 2020 [65, 66, 67, 68], upravil Bartoš, 2021	68
Tabulka 5. Procentuální vyjádření podílu vojenských výdajů z HDP u vybraných zemí dle SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021	70
Tabulka 6. Procentuální vyjádření podílu vojenských výdajů z celkových vládních výdajů u zemí V4 dle SIPRI [74], upravil Bartoš, 2021	70
Tabulka 6. Vyjadřuje výdaje na obranu vybraných států v miliardách dolarů [74], upravil Bartoš, 2021	70

SEZNAM PŘÍLOH